

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΔ'.-φύλ. 18 * ΑΘΗΝΑ, ΣΑΒΑΤΟ, 17 ΤΟΥ ΣΕΠΤΕΜΒΡΗ 1916 * ΑΡΙΘΜΟΣ 599

ΕΝΑΣ ΛΑΟΣ ΥΨΩΝΕΤΑΙ ΑΜΑ ΔΕΙΞΗ
ΠΩΣ ΔΕ ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ
ΨΥΧΑΡΗΣ

Τὴ γενικὴ ἀντιπροσωπεΐα τοῦ «Νου-
μᾶ» τὴν ἔχει τὸ ΑΚΑΔΗΜΑΓΙΚΟ ΒΙ-
ΒΛΙΟΠΩΔΕΙΟ Ε. Κουκλάρα (δδὸς Ἀ-
καδημίας 53, ἀντικρὺ στὴ Ζωοδόχο
Πηγῇ). Ἐκεῖ γράφονται συντρομη-
τές, πληρώνονται συντρομές, με ἀπό-
δειξη ὑπογραμμένη ἀπὸ τὸν ἐκδότη τοῦ
Νουμᾶ, πουλιοῦνται περασμένα φύλλα
κτλ. κτλ.

ΓΡΑΦΕΙΑ ΝΟΥΜΑ: ὁδὸς Πραξί:τέλη 29.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ — Κριτικὰ σημεῖωματα: Ἡ Τριμὴ
καὶ τὸ χεῖμα.

Ο ΘΕΑΤΡΙΚΟΣ. Ἡ τριμὴ τοῦ ἀδελφοῦ.

ΕΥΑ ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ. — Ἐνθύμηση.

ΝΑΠ. ΛΑΠΑΘΩΤΗΣ. Μᾶς κρᾶς ἢ Ἑλλάδα. ἀρρενωπία.

ΙΟΥΛΙΑ ΠΕΡΣΑΚΗ. — Ἡ κοκκίνα.

ΣΩΤΗΡΗΣ ΣΚΗΠΗΣ. — Ἀπολλώνιον ἄσμα.

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ. — Πλάτ' στὴν ἀγάπη (συνέχεια).

Κ. ΤΡΙΑΝΕΜΗΣ. — Ἄπο τὰ «Ρουμπαγιὰτ τοῦ Ὁμάρ
Καγιάμ».

Θ. ΤΡΙΚΟΓΑΙΔΗΣ. — Κόσμοι καὶ θεοί.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ — Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ — ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑ-
ΤΟΣΗΜΟ.

ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΝ ΑΣΜΑ *

I.

Ὁ ἀρχαία ψυχὴ! Σὲ ποῖο ἀέτωμα
συντρομιμένου μνημείου;

Σὲ ποῖα ἕδρα τοῦ ὀ γρόνος ἐράγισε;
σὲ πελάσιο ποῖο τεῖχος;

Σὲ ποῖο βράχο ἱερὸ, σὲ ποῖο ἀγέρωχο,
ξερασμένο ἀκρωτήρι,

Σὲ ποῖο ὀδύσσειο νησί, ποῦ ὁ ἀντίλλος
τῆς ζωῆς δὲν τὸ βροῖσκει;

Σὲ ποῖον τάφο μινθώδη ἐνὸς ἥρωα
δίχως ὄνομα τώρα,

σὲ ποῖα ὀλέθρια καρδιά, ποῦ θὰ ταίριαζε
νὰ κορνιάζει ἐκεῖ ὁ γαιῶνης;

* Ἄλλη σειρά.

Ὁ πουλί τῆς ἀγέραςτῆς ἀνοιξῆς
τὴ φωλιά σου ἔχεις στήσει,
καὶ τριγύρα ἀπὸ λείψανα τὸ ἄσμα σου
διαιωνίζεις τ' ὀλύμπιο;

II.

Σ' ἕναν πάγο τοῦ ὀραίου Ζαπτείου σου,
ὦ Ἀθήνα, θὰ ρθῶ νὰ καθίσω,
καὶ με δίρα θὰ στρέψω, στὶς γύρα σου
ὀμορφιές, τὰ πικρὰ βλέμματά μου.

Ἄχ, θὰ ἰδῶ τοὺς ὀλύμπιους τοὺς Στύλους σι υ,
σάν ἢ δύση στὸ βάθος τους, ἴσρεια,
τὴν καλύπτρα φορῶντας τὴ ρόδινη,
μὴ λαμπάδα πηγαίνει ν' ἀγάψει.

Ἢ τ' ὀλάσπρο σου ἀντίκρια μου Στάδιο,
τὴ στιγμή, ποῦ ἢ Ἐσπέρα ἀπ' τὰ πλάγια
τοῦ ὀμητοῦ κατεβαίνει, σκορπῶντας του
σιωπηλὰ μενεξέδων μουλιέτα.

Μὰ προλάντων τὰ σύννεφα, θάθελα,
τοῦρανοῦ σὺ νὰ ἰδῶ!... σὰ διαβαίνουν
ὀλιβερά, καὶ κηδεῖα στὰ μάκρη του
τῶν νεκρῶν μου τῶν πόθων φαντάζουν.

III.

Ὁ Ἀθήνα γλυκεῖά! Τὸ χειμῶνα σου
ὀνειρεύομαι πάλι: Ὄταν πᾶνει
ἢ βροχὴ ξαφνικά κι ἀπ' τοὺς δρόμους σου
οἱ διαβάτες σκορπίζουν με βία.

Σὲ μαρτίζα ἀπὸ κάτω, κιτάλλειστον
μαρτίσι, θενὰ βρῶ καταφύγιο,
κι ὄρες μόνος θὰ μείνω τὸ βρόχινο,
τὸ ὀλιμμένο ν' ἀκούσω τραγοῦδι.

Ἄ, βροχὴ! Ποιῶν φωνῶν πολυαγάτητων
τὴν ἠχὴ τὴ σβυσμένη μοῦ φέρνεις;
Ποῖα εὐτυχία μακρινὴ ποῦ δὲ βάσταξε;
Ποῖον καημὸ ποῦ ποτὲ δὲν πεθαίνει;

Μιὰ φορὰ ἀπ' τὸ παράθυρο, σὲ ἀκουγα,
τοῦ σπιτιοῦ μου, ὦ βροχὴ τῆς Ἀθήνας,
ποῦ τοῦ σφάλῃσε ὁ Χάρος τὴ θύρα του
καὶ τὸ σζέβρωσε ἢ Μοῖρα γιὰ πάντα.

IV.

Πῶς μοῦ ἀρέσεις, ὦ ἀπέριττο ἀγιόκλημα,
σὰ φυτρώσεις κοντὰ σὲ ρυάκι
ποῦ κυλᾷ σὲ βουνοῦ καὶ ὀλονλούδιαστο
καθρεφτίζεται μὲς στὰ νερά του.

Λέει κανεὶς πὼς προσμένεις στὴν ἴσχυι
τῆ βραδιά, κάποιος σάτυρος νάρθει,
τοὺς ἀνθούς σου νὰ κόψει γιὰ τὸ ἄντυο
τὸ κορμὶ τῆς τρελῆς του ναιΐδας.

Μὰ μοῦ ἀρέσεις, σὲ ἀρχαῖο περίβολο,
σὰ φυτρώσεις ἀκόμα, ποῦ οἱ κλώνοι
οἱ γλωροὶ σου, τὸ ἀνάστημα ἀγάλματος,
μὲ στοργή, κάποιον ἐρήβου, σκεπάζουν,

ἀπ' τὰ βλέμματα ὡς νὰ θέλουν νὰ κρύψουνε
μιὰ πληγὴ, ποῦ ὁ καιρὸς τοῦ ἔχει ἀνοίξει,
καὶ οἱ ἀνθοὶ σου μονάχα στὴν κόμη του
σαρφαλιώνουν, — στεφάνι τῆς φύσης! —

V.

Ἦ τοπειὸ ἀττικό, ποῦ ἡ πιὸ ξόστερη
ἀτμοσφαῖρα ἀπαλὰ σὲ πλαισιώνει,
στὴ δροσιά σου ἀπὸ κάτω ξαπόστασε
μιὰν ἡμέρα ἢ Ἀθηνᾶ ἢ γλανιομάτα.

Καὶ τὸ θεῖο τῆς χαμόγελο, ποῦ ἔπεσε
κάπου ἐκεῖ, σπόρος εἶταν καὶ ξάφνου
ἢ ἔλια μὲ τὰ διάφανα ἐβλίστησε
τὰ κλαδιά καὶ τ' ἀτρέμητα φύλλα.

Κι ἀπὸ τότε τὸ τέλειον ἐγένιθε;
λίγνο ἐοῦ, καὶ ὅσοι γύρω σου ζοῦνε,
ἀπ' τὴν ἀφραστη χάρη λιχνίζονται
τῆς γραμμῆς σου καὶ ἀπ' τὸ ἦρεμο φῶς σου.

Καὶ σὰν ἄλλοτε ὄρατοί ἀπ' τὸν ἕπνο τοὺς
μιὰν αὐγὴ θὰ ξυληθῶν νὰ ποῦνε:
«— Ἄν ἐσὺ λησμονεῖς, ὦ θνητέ,
τὸ τοπειὸ θυμάται! —»

VI.

Πρὸς τὰ μέρη ξινά, ποῦ ἐσυχνάζατε,
θὰ περᾶσω, ὦ ἀκριβοὶ πεθαμένοι,
μὲ τὴ μνήμη μου πάντοτε δέσμια
τῆς ἱερῆς θύμησής σας.

Καὶ μ' εὐλάβεια πιστοῦ στὴ λατρεία σας,
ποῦ εἶναι ἀνώτερη ἀπὸ ἄλλη θρησκεία,
θὰ μαζέψω ἕνα λόγο, ἕνα βλέμμα σας,
κάποια ἀργὴ κίνησή σας.

Κι ἂν δὲ γίνεται πιά, καθὼς ἄλλοτε,
νὰ προβάλετε ἀκέραιοι μπροστά μου,
σὲ μιὰ πέτρα θὰ γείρω, καὶ στῦναιρο
τὸ βαθὸ μου θαρθεῖτε.

σὰν ἀγάλματα ἀρχαῖα, ποῦ ἐξέθαψεν
ὁ κασμᾶς ἀπ' τὴ γῆ συντριμμένα,
καὶ ποῦ οἱ χρόνοι τῆ θεία, δὲν ἠμπόρεσαν,
ὁμορφιά σας νὰ σπάσουν.

VII.

Τὴν πικρὴ σου φωνὴ ὄταν, ὦ πόθε μου,
ποῦ ἀπ' τὴ Μοῖρα τυφλὸς εἶσαι, ἀκούω,
ἢ εὐχὴ μου Ἀντιγόνη σοῦ γίνεται
νὰ ὀδηγήσει τὸ ἀβέβαιο σου βῆμα.

Καὶ μακριὰ νὰ σὲ πάει, στὸν κατάφυτο
Κολωνό, ποῦ ἱερὸς του εἶναι ὁ χώρος,
σὲ μιὰ πέτρα νὰ γείρεις καὶ ἡ σκέψη σου
στὸ σκληρὸ παρελθόν σου νὰ τρέξει.

Ἄχ, ἢ κρήνη ἢ παλιὰ δὲ θὰ στεῖρεψε
κάπου ἐκεῖ, νὰ γεμίσεις τὴν ἄδεια
τὴν ὕδρια, καὶ σπονδὴ στίς σεβάσιμες
Εὐμενίδες ἀγνή, νὰ προσφέρεις.

Καὶ δεήσου τὸ ἀκοίμητο βάσανο
ποῦ σὲ καίει, νὰ σοῦ λύσουνε τέλος,
ὦ Οιδίποδα πόθε μου! Τὸ ἕσπερο
καταφύγιο νὰ βρεῖς πιά κοντὰ τους.

VIII.

Ἦ σπιτάκι ἀγαθὸ, ποῦ τὰ μάτια σου
ἀνοιχτὰ εἶταν ἐσὲ πρὸς τὸ λόφο
τὸν ἀρχαῖο καὶ δεχόσουν τοῦ κόσμου
κάθε αὐγὴ σὰ χαιρέτισμα τὸ ἄσμα,

θενὰ ρθῶ νὰ χτυπήσω τὴ θύρα σου
σὲ μιὰ κρύα νυχτιὰ τοῦ Δεκεμβρίου
καὶ σκυφτὸς θὰ προσμείνω σὰν ἄλλοτε
κάποιος πάλι νὰ ρθεῖ νὰ μοῦ ἀνοίξει.

Κι ἂν κανεὶς σας ἐκεῖ, ὦ πολυάκριβοι,
πιὰ δὲ μένει, ἀπὸ μιὰ χροιάδα
ἴσως δὴ νὰ ταράζονται οἱ ἴσκια σας
στὴ γλωμῆ τῆς σελήνης ἀχτίδα,

καὶ ὁ Βορριάς ποῦ θὰ πνέει, δὲ θὰ δύναται
νὰ ἐμποδίσει ν' ἀκούσω τὸν ἦχο
τῆς φωνῆς σας στὴ βούση, ποῦ οἱ στάλες τῆς
στῆς αὐτῆς ἀργὰ στάζουν τὶς πλάκες.

IX.

Ὡ ἔσει; ρόδα, χαρὰ τῆς ἀνθρώπινης
τῆς ζωῆς καὶ στολίδια τῆς φύσης!
Ὅποια γῆ κι ἂν σὰς θρέφει, τὸ μάγιο σας
δυνατὸ εἶναι πάντα κι ὄραϊο.

Σὰς ἐχάρηκα ὁλοῦθε ὅπου ἐπέρασα
καὶ σὰς ἔδρεψα, ὦ ρόδα, σὲ κήπους
τοῦ Βορρῶ, μὰ καὶ σὲ ἄλλους, ποῦ δλόθεριμη
πέφτει ἐπάνου τους τοῦ Ἥλιου ἢ ἀχτίδα.

Μὰ κανένα δὲν εἶχε τὸ μῦρο σου
τὸ ἐλεχτὸ καὶ τὴ σπάνια σου χάρη,
ὦ ἀπτικὸ τριαντάφυλλο ὑπέροκαλο,
καὶ καιμὲ ἐσὺ τρανὲ τοῦ κοιμοῦ μου.

Λὲς καὶ κάποια Θεά, στήν καλλίτερη
τῆ στιγμὴ τῆς σ' ἐρύταψε ἐσένα,
γιὰ νὰ στέψεις μιὰ μέρα τὸ μέτωπο
τοῦ μεγάλου ποιητῆ τῆς Ἠλέκτρας.

X.

Πλατὸ λίκνο τῶν πρώτων μου τέρψεων
καὶ τῶν παντοτεινῶν πικριῶν μου,
ὦ Ἀθήναι μοιραία! Ποῦ χαμόγελο
τῆς Ἑλλάδας σ' ὀνόμασαν κι εἶσαι,

ἢ ψυχὴ μου, ποῦ τόσες ἐράγισαν
συμφορές, λέω ἀλήθεια σοῦ μοιάζει,
τοὺς σπασμένους ναοὺς σου ὅταν σκέπτομαι
καὶ τὰ πένθημα, ὄραϊα σου μνημεῖα.

Ἄχ, ποῦ νᾶναι τὸ κρῦφιο σου θέληγτρο,
ποῦ κρατᾶς χόρια ἀκόμα γιὰ μένα,
καὶ μακριὰ σου ὅσο ἂν τύχει καὶ βρῶσκαμαι,
ἀνεξήγητα πάντα μὲ σέρονει;

Νᾶναι τάχα ἢ μετάνοια σου; Ἡ ὀδύνη σου
ἢ μαρμαρίνη; Ὁ ἀέρας; Τὸ φῶς σου;
Ἡ ἔν' ἀσάλευτο ὄρθῳ κυπαρίσσι σου
καὶ στὴν ἴσκιό του ὀλίγο σου χῶμα;

ΣΟΤΗΡΗΣ ΣΚΗΠΗΣ

— Τὸ γλωσσολογικὸν ἄρθρο τοῦ Φιλῆντά ἐμεινε γιὰ τὸ ἐρχόμενο φύλλο.

— Στὰ χαρτιά μας βρήκαμε ἕνα ἀνέκδοτο ἄρθρο τοῦ Περικλῆ Γιαννόπουλο μὲ τὸ τίτλο «Τηλεφωνήματα» καὶ μὲ ὑπογραφήν Ἰ. Ἀνεμόσ. Στὸ «Νουμᾶ» τοῦ 190³ ἔχει τυπωθεὶ καὶ ἕνα ἄλλο ἄρθρο του μὲ τὴν ἴδιαν ὑπογραφήν. Ἀπὸ τότε φαίνεται μᾶς τάχει στείλει καὶ τὰ τηλεφωνήματα καὶ παραφύσανε.

ΚΡΙΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΘΕΟΤΟΚΗ: «Ἡ τιμὴ καὶ τὸ χρῆμα» διήγημα.—Κέρκυρα. Σελίδες 109.

«Ἡ Τιμὴ καὶ τὸ χρῆμα» εἶναι τὸ νεώτερο καὶ τὸ μακρότερο διήγημα μιᾶς σειρᾶς ἠθογραφικῆς ποῦ ἀπὸ χρόνια δουλεύει ὁ Κερκυραῖος λογοτέχνης. Ἀκολούθησε τὸν ἰδιαιτέρο ἐκείνο δρόμο ποῦ χάραξε στὸ ντόπιον διήγημα ὁ Πολυλάς, κι ἀδίσταχτα μπορούμε νὰ ποῦμε πῶς; τ' ἀλύψωτε ὡς ἕνα σημεῖο σημαντικόν.

Τὰ πρωτητερινὰ διηγήματα τοῦ Θεοτόκη, ποῦ δὲν εὐτυχήσανε ὡς τὴν ὥρα νὰ πάρουν τὴ μορφή τοῦ διηγήτου, ἢ «Ἑπέληψη», ὁ «Καὶν», ὁ «Τίμιος κόσμος», ἢ «Ζωὴ τοῦ χωριοῦ», ἢ «Παντρεῖά τῆς Σταλαχτῆς», ἔλα εἶναι ἠθογραφήματα τῆς ζωῆς τοῦ Κερκυραίου χωριοῦ ποῦ περπατοῦνε γύρω ἀπὸ τὴ σύγκρουση κοινωνικῆς τιμῆς καὶ φυσικοῦ ἔρωτα. Ὅμοια κ' εἰ «Ἄσὸ ἀγάπες» τῆς ἴδιας σειρᾶς πῶς μεστὸ διήγημα, μὲ πρωτοτυπία ξεχωριστὴ στὴ σύλληψη καὶ στὴν ἀπόδοση, ποῦ ἔχει ἕνα τέλος μυστικιστικὸ καὶ μεγαλήγορο, τὴν ὥρα ποῦ ὁ γέρος ἀγιογράφος, ὁ πατέρας τοῦ λεβέντη νιοῦ τοῦ χευπημένου ἀπὸ δυὸ ἀγάπες, τὴν μιὰ τὴ δυνατὴ τῆς σάρκα καὶ τὴν ἄλλη τὴ γλυκαῖα τῆς ψυχῆς, ἐγάνει μονάχος στὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ του νὰ λιτανέψῃ τὸ φρεσκοτελειωμένο του κόνισμα, τὸν Ἀρχάγγελο, κατακλύδοντας ἔτσι τὰ πάθη τῆς φάρας, ἀπ' ἀδέρφια κι ἀνθρώπους τῶν δυὸ ἀπατημένων γυναικῶν, ποῦ ἐνωμένοι κυνηγοῦσανε νὰ τοῦ σκοτώσουν τὸ γιό.

Ἄν μὲ τὸν Κερκαδίτη, καὶ τὸ Βλαχογιάνη τὸ νεολογικὸ διήγημα πῆρ' ἕνα χρῶμα παιητικοῦ ρεαλισμοῦ, μὲ τὸ Χατζόπουλο ἔγινε ψυχογραφία μ' ἕνα τόνο σαρκασμοῦ κ' ἐπαναστατικῆς ἀνισυχίας, μὰ μὲ τὸ Θεοτόκη κρατήθηκε ἡ παράδοση μιᾶς ἀπλῆς συντηρητικῆς ἠθογραφίας. Ὅμως μὲς στὰ σύνορα τοῦτα ὁ Κερκυραῖος λόγιος μᾶς φανέρωσ' ἔργο λαμπρό. Σημκεῖται τὴν τέχνην του ἢ εὐκρίνειαι καὶ τὸ γνῶρισμα τῆς δυνάμεις του, καὶ ποῦθεν δὲ ἐλέπει κανεὶς τὴν προσπάθεια νὰ πετάξῃ σὲ σφαίρες ποῦ δὲ θὰ μπορέσει στέρεα νὰ σταθῇ. Ὁ τρόπος ποῦ μελετᾶ τὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων τοῦ νησιοῦ του, ἢ ξεχωριστὴ παρατηρητικότητα ποῦ τονὲ διακρίνει, ἢ δεξιότητα ποῦ ἔχει στὴ λιτὴ ἀφήγησιν, τὴ φυσικὴ, τὴν ἀφεγάδιαστη, κ' ἢ μέθοδο ποῦ μεταχειρίζεται γιὰ νὰ συνθέτῃ τὸ διήγημα, ἀφίνοντίας νὰ τρέχουν τὰ γεγονότα, δίχως κουραστικὰ ψυχολογήματα, εἶναι ἔλα στοιχεῖα μιᾶς τέχνης προχωρημένης γιὰ μᾶς ποῦ γυρεῖται τὴν τελειότητα μὰ καὶ ξέρει σύγκαιρα πόσο εἶναι ἄφραστη. «Τοὺς αἰώνιους νόμους τῆς τέχνης, δὲν τοὺς εὗρηκε κανένας ἀκόμα. Ἡ τέχνη εἶναι τὸ μεγάλο μυστήριον. Ἡ τελειότητά της εἶναι ἄφραστη», μᾶς λέει ὁ ἴδιος ὁ Θεοτόκης μὲ τὸ στόμα τοῦ ὄρχαλου ξακουστοῦ ζωγράφου, στὴν «Ἀπελλή», ἕνα τοῦ διήγημα σειρᾶς ἄλ-

λης, πού ξαναζωντανεύει εκεί με χρώματα και τόνους περίσσιους τὸν ἀρχαῖο κόσμο τὸν Ἑλληνικό.

Μὰ ἐδῶ, στὴν «Τιμὴ καὶ τὸ χρῆμα», ἡ τέχνη του παίρνει μιὰν ἰδιαίτερη μακροσύνη καὶ γλυκάδα, με ἔλη τὴν πικρὴ μελαγχολία πού μᾶς υποβάλλει γιὰ τὴν ἀνθρώπινη δυστυχία καὶ ματαιότητα... Ὁ Ἀντρέας ὁ λαθρέμπορος ἀγαπᾷ τὴ Ρήνη τὴ θυγατέρα τῆς Τρινκούλαινας με δυνατό κι ἀκατανίκητο ἔρωτα καὶ θέλει νὰ τὴν παντρευτῆ. Μὰ ἡ μάννα δὲ στρέγει νὰ τῆς δώσῃ γιὰ προικιοῦ ἑξακόσια τάλλαρα, ἕσα ζητᾷ ὁ Ἀντρέας γιὰ νὰ ξεχρεώσῃ τὸ πατρικό του σπίτι, παρὰ μόνο τὸ μερδικό τῆς, τὰ τρακόσια, γιὰ νὰ μὴν ἀδικήσῃ τᾶλλα τῆς μικρότερα κορίτσια. Καὶ μ' ἔλα πού τοῦ Ἀντρέα τοῦ προξενεύουσε μιὰν ἄλλη, με χίλια τάλλαρα, αὐτὸς πιστὸς στὴν ἀγάπη, μὰ δαρμένος ἀπὸ φτώχεια καὶ στενοχώρια, παίρνει στὸ σπίτι του κρυφὰ τὴ Ρήνη καὶ μιὰ τῆς μάννας τῆς νὰ δώσῃ τὰ ἑξακόσια γιὰ νὰ τὴ στεφανωθῆ. Μὰ ἡ Τρινκούλαινα, ἔχοντας ἄντρα γέρο, τῆς ταμπελιάς καὶ τοῦ πιστοῦ, αὐτὴ ἀξία καὶ νοικοκυρὰ γυναίκα, πού με τὰ χέρια τῆς ξενοδοῦλεε σ' ἔλη τῆς τὴ ζωὴ γιὰ νὰ εἰκονομήσῃ, τρέμει τὸν παρὰ. Πεισματῶνει, δὲ δίνει τίποτα. Κι ὁ Ἀντρέας, χαμένος ἀπὸ τὴν καταστροφὴ καὶ τὸ θύσιμα τῆς ἀνέχειας, ἀφίνει τὴ Ρήνη, ἐτοιμόγεννη πιά, νὰ γυρίσῃ στὸ σπίτι τῆς μητέρας τῆς, κι αὐτὸς ἀποτραβιέται νὰ βρῆ δουλειὰ νὰ ζήσῃ. Τότες ἡ Τρινκούλαινα συνεπαρμένη ἀπὸ τὴν σφοδρὰ τέπιας ἀτιμίας, τρέχει τὸν ἔρρισκε γιομάτη δίψα γιὰ ἐκδίκηση καὶ τὸν χτυπᾷ στὸ μπράτσο μ' ἕνα μικρὸ μαχαίρι. Τὴν ὥρα πού ἡ ἐξουσία τὴν τραβᾷ στὴ φυλακὴ, μετανοῶνει. Δίνει τοῦ Ἀντρέα τὸ κλειδί τοῦ κομοῦ πού ἔχει φυλαμένα τὰ τάλλαρα παρακαλῶντας νὰ πάῃ ἔλα νὰ τὰ πάρῃ. Μὰ μόνο χάρη τοῦ ζητᾷ: «Μὴ μοῦ χάσεις τὸ σπίτι μου. Διαφέντεψέ με στὸ δικαστήριο». Ὁ Ἀντρέας στοχάζεται πὼς δὲ θὰ εἶναι ἄλλο φτωχός. Τρέχει με τὴν πληγὴ δεμένῃ, χαρούμενος, στὴ Ρήνη, νὰ τὴ στεφανωθῆ. Μὰ ἡ Ρήνη πού στὸ μεταξύ ἔμαθε τί ἔτρεξε, τὸν υποδέχεται ψυχρά. Δὲ θέλει νὰ πάῃ μαζί του. Πῆρε τὴν ἀπόφαση. Στὰ λόγια τοῦ Ἀντρέα πὼς ἔλα τώρα διωρθωθήκανε ἡ Ρήνη πικρὰ τοῦ ἀπαντᾷ πὼς ἡ ἀγάπη δὲν ξαναγεράζεται πιά. Κι ὁ Ἀντρέας φεύγοντας ἀπελπισμένος καταριέται. «Ἀνάθεμά τα τὰ τάλλαρα. Πάει ἡ εὐτυχία μου!»

Σπαραχτικό τὸ δράμα πού ξετυλίγει γοργὰ τὸ δῆγμα τοῦτο. Ὁ ἀγῶνας τῆς δύσκολης ζωῆς, ἡ σύγκρουση τῆς σκληρῆς ἀνάγκης με τὰ γνὰ ἀισθήματα τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς βαρεῆς συνήθειας τῆς κοινωνίας, ζωγραφίζονται με ἔλη τὴ δυνατό καθαρότητα καὶ πίστη. Ἡ ἀντίληψη τῆς ρομαντικῆς φιλάνθρωπίας ἔπως σήμερα συνηθίζεται μέσα στὴν ἀστική μας κοινωνία, εἶναι ἀπάτη καθαρή, μπάλωμα τριμένο, πού κάνει πὼς πολὺ κακό, προσβάλλοντας καὶ ταπεινῶνοντας τὴν ἀνθρώπινη τὴν ὑπαρξή. Ἡ

τέχνη, σὺν ἀψηλὸ φανέρωμα τῆς οὐσιαστικῆς ζωῆς πού εἶναι, ἤρθε ὁ καιρὸς νὰ μὴ βλέπει πιά με προστατευτικὴ συγκρατάδασι κι ἀνώφελα δάκρια φιλάνθρωπίας τὸ ροιζικό τῶν πλασματικῶν ἐδῶ κάτω. Ἦς πολεμήσῃ νὰ δείξῃ καὶ νὰ εὐφώσῃ τὰ ἴσα δικαιώματα πού ἔχουν οἱ ἄνθρωποι στὴ ζωὴ. Τὴν δυστυχία καὶ τὴν κακομεριὰ, τὴ θανατερὴ πνοὴ πού ἔλους τριγυρίζει, τὴ φέρνουν οἱ συνθήκες τῆς ζωῆς πού ζοῦμε. Τὸ ἄτομο δεμένο πιστάγκωνα με χίλιες υποχρεώσεις στὴν πολιτεία καὶ τὴν κοινωνία τὸ βιάζομε μαστιγῶνόντάς το νὰ πάρῃ δρόμο. Κουράζεται, πέφτει, ξεψυχᾷ, ἀν ἡ ἀντίδραση δὲν τοῦ ὀπλίσῃ τὴ σκιάδα του ψυχῆ με τὴν ἐκδίκηση... Ὡς ἐκεῖ φτάνει ὁ Θεοτόκης. Ἐνας ἄλλος δηγηματογράφος πού θὰ εἶχε πὼς βαθιὰ ζωντανὴ τὴν μορροσή του, ἔσως προχωροῦσε περισσότερο. Χωρὶς νὰ κάμῃ τὴν τέχνη του νὰ ξεπέσῃ ἀπὸ τὴ γαλήνη καὶ τὴν ἀξιοπρέπεια πού ταιριάζει, θὰ μᾶς κεντοσέ πλάι με τὸ ἀδικημένο κοινωνικὸ αἶσθημα καὶ τὴν ὀρμή τῆς μεταβολῆς, τοῦ ξεριζωμοῦ καὶ τοῦ ξεπατωμοῦ μιὰς τέτοιος κοινωνικῆς κόλασης. Νὰ τὰ ρίχνουμε ἔλα τὰ δεινὰ τῆς σημερινῆς με συνθηματικῆς ζωῆς στὸ πεπρωμένο δὲν εἶναι τὸ ἔργο. Τὸ ἔργο εἶναι νὰ μὴν ἀφινόμκατε στὴ μοῖρα πού ἔμει: τῆς δημιουργήσαμε τὸ περπάτημα. Νὰ τὴ γνωρίσουμε ἀπὸ σιμά, νὰ τὴ μελετήσουμε, νὰ πιάσουμε τὰ μυστικά μας, γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ ὑψώθοῦμε μιὰ μέρ' ἀγνάντια τῆς σὺν πολεμιστῆς καὶ σὺν πλάστες.

Μὰ ἔλα τὰναγεννητικὰ γενναία δῆματα, δὲν εἶναι δυνατό ἐδέσσεια νὰ τ' ἀπατήσουμε μαζί ἀπὸ μιὰν ἐποχή. Καὶ μόνο τὸ δῆμα γιὰ τὴ γλωσσικὴ λευτεριά καὶ γιὰ τὸ γνῶρισμα μᾶς γνήσιας καλλιτεχνικῆς συνειδησης, πού πρῶτα κάμανε τὰ Ἐφτάνησα, «τὰ μάτια τῆς Ἑλλάδας» κατὰ τὸν ἀσύγκριτο χαρακτηρισμὸ τοῦ Πυχάρη, εἶναι ἀρκετὸ γιὰ νὰ δοξάσῃ καὶ τιμήσῃ μιὰ σειρά τεχνίτες τοῦ Λόγου, πού ἀνάμεσά τους ἡ ἀξία τοῦ Κωνσταντίνου Θεοτόκη δὲν εἶναι κείνη πού λάμπει λιγώτερο.

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Ἀπὸ τὰμίμητα τοῦ Νικολάκη τοῦ Γιαννιοῦ, μεταφραστῆ τοῦ «Κρυφοῦ τῆς ζωῆς» (κοίταξε περασμένο φύλλο, σελίδα 252, στὰ «χωρὶς γεσηματοδοση») εἶναι καὶ τοῦτο! Ὅταν π.ωτογνωρίστηκε με τὸν Παλαμά, πρώτη κουβέντα του εἶτανε νὰ τὸν ρωτήσῃ:

— «Μὰ δὲ μοῦ λέτε, κ. Παλαμά, ποῖονε θεωρεῖτε σήμερα γιὰ τὸ μεγαλύτερο ποιητὴ τῆς Ἑλλάδας;»

— Ἄν καὶ περάσανε χρόνια καὶ χρόνια ἀπὸ τότε, ἀκόμα καρτερεῖ τὴν ἀπάντησιν.

Η ΚΟΚΚΙΝΑ

Ἐμένα μ' ἀρέσουν ὄλα τὰ σκυλιά. Καί τὰ σκυλιά τὰ ἄμορφα, καί τ' ἄσκημα. Μά τὰ σκυλιάκια τὰ νοστιμομούρικα πού λάμπουν τὰ μάτια τους καί κουνούν ἐπιδειχτικά τήν οὐρά τους, μέ ξετρελλαίνουν.

Στό σπίτι πού καθόμαστε, ἡ σπιτινοικοκυρά μας ἔχει ἕνα σκυλάκι ψωριάτικο, νόστιμο ἄμω, λαγωνικό. Ντροπαλό ἀπό τὸ ξύλο πού τρώει, καί κοκκαλιάρικο ἀπ' τή νηστεία πού τοῦ κάνουν. Τὸ λένε Κοκκίνα, ἐξαιτίας πού τὸ χρώμιά του εἶναι κόκκινο.

Γλήγορα πιάσαμε φιλίες. Ἔρχεται σπίτι μας μέ τήν καμπάνα τὸ μεσημέρι, ξεπλώνεται ὡς πού νὰ ετοιμάσουμε καί νὰ φάμε. Ἦμα καταλάβει πῶς τελειώσαμε, σηκώνεται, ἀρχίζει νὰ κουνάει τήν οὐρά του καί ν' ἀνυπομονεῖ. Ἐγὼ τὸ λυπάμαι γιατί εἶναι κουτό. Ἦμα σκύδω νὰ τὸ χαϊδέψω τρέμει, καί λυγίζουν τὰ γόνατά του. Βάζει τ' οὐτιά του πίσω, κι' ἀνοιγοκλείνοντας φοβισμένα τὰ μάτια του περιμένει νὰ τὸ χτυπήσω. «Σ' ἀγαπῶ», τοῦ λέω, καί τὸ μπουκῶνω μέ ψωμί. Χαίρνει ἀμέσως θάρρος κι' ἀρχίζει τίς περιποιήσεις, μού δαγκώνει τὰ παπούτσια, φέρνει βόλτες, τρέχει γύρω γύρω, λαχανιάζει κ' ἔρχεται καί κάθεται εὐχαριστημένο στὰ πόδια μου.

Οἱ ἄλλοι: στοῦ σπίτι μου δὲν τὸ θέλουν. Κάτω βρωμόσκυλο! τοῦ φωνάζου ἅμα τὸ βλέπουν.

— Δὲν το σγαίνασαι; μέ ρωτᾶνε μέ ἀηδία.

Ἐκεῖνο φεύγει κοιτάζοντας λοξὰ μὴ φάει καμμιὰ. Κατεδαίνει, ἀλλ' οὔτε ἡ κυρά του δὲν τὸ θέλει, κι' ἔποτε τὸ βλέπει τοῦ φωνάζει:

— Ἐδῶ εἶσαι πάλι; Ἐξω, πήγαίνε ἐξω νὰ λιχστείς!

Φεύγει κι' ἀπὸ τήν αὐλή σὺν πόντικας γιατί φοβάται τὸ ξύλο. Ἐγὼ βγαίνω στήν ταρατά, τὸ κοιτάζω καί μέ κοιτάζει. Μά τὸ λυπάμαι πολὺ γιατί ἔτσι καί νὰ κάνει, καλὸ ἢ κακό, τὸ βρίζουν, καί μού φαίνεται πῶς καταλαβαίνει, γι' αὐτὸ πάντοτε τὸ παινεύω ἅμα εἶναι μπροστά.

Ὡς καί τὴ νύχτα τὸ βγάζουν ἐξω, κι' ἔχω παρατηρήσει πῶς ἅμα κάνει κρύο, κ' εἶναι ἀστραφεγγιά γυνοῦν πὺς πολὺ. Τὸ πεισιμῶνον φαίνεται καί τ' ἄλλα σκυλιά πού τοῦ ἀπαντοῦν ἀπὸ μακριά, καί γυνοῦν: μέ ἀγανάκτηση.

Πολλές φορές τὸ χάνω ἔλο τὸ πρωί, πάει στὰ ρέμματα πού ρίχνουν ψίφριες κόττες καί σκουπίδια καί τρώει.

— Πού εἶσουν; τὸ ρωτῶ ἅμα ἔρχεται κουνάει τήν οὐρά του μέ δὲν ξέρει νὰ μού πεῖ.

Τώρα τελευταία πού τὸ χάνεις πού τὸ βρίσκεις, ἐξω, νὰ συναναστρέφεται μέ τ' ἄλλα σκυλιά. Κι' εἶναι γεμάτη ἡ γειτονιά μας κι' ἔμένα μ' ἀρέσουν νὰ τὰ κοιτάζω ἅμα περνᾶνε, καί συλλογίζουμαι, πού τάχα

νὰ πηγαίνουν μερικά ἔτσι διαστικά; Τάπ, τάπ, τάπ, τὰ ποδαράκια τους τὰ χτυπᾶνε σὺν περνοῦν μέ μικρὰ γλήγορα βηματάκια, κι' ἀνεμίζουνε τ' οὐτιά τους σὰ δυὸ σημαϊοσολες, καί γυρίζου καί κοιτάζου πῶς τους χωρὶς νὰ σταματήσου.

Ὅλη τήν ὥρα περνᾶν ἀπὸ τὸ σπίτι μας, κι' εἶναι λογίων λογίων. Σκυλιά μπασιέδικα, πολύξερα καί πολύπαθα, μέ κρεμασμένες κοιλίες, κι' ἄλλα νοστιμομούρικα σκυλιάκια πού βιαστικά καί ἀνίξερα τραβᾶνε τὸ δρόμο τους....

Κάθε μέρα ἔρχεται ἐξω ἀπὸ τὸ σπίτι μας ἕνα μικρὸ δίχρωμο μπασιέδικι, κολοδό, καί «ὄσφραίνεται τὰ πέριξ». Αὐτὸ τὸ ἴδιο μπασιεδάκι: ἔτρεξε μιά μέρα κοντὰ στήν Κοκκίνα, ἀλλὰ ἐκεῖνη δὲ γύρισε νὰ τὸ κοιτάξει: ἐκεῖνο πάλι ἐπέμενε ὡς πού τὸ ἀρχισε θυμωμένη στοῦ κουνηγητό. Τὸ μπασιεδάκι: φοβήθηκε, κι' ἀρχισε νὰ τρέχει ἀπολιτισμένο, βγάζοντας μικρὸς τρομαχμένες φωνές. Ἡ Κοκκίνα τὸ πρόφτασε καί τὸ ἔρριξε ἀνάσκελα μέσα σ' ἕνα χαντάκι, ἔπειτα τ' ἀγκάλιασε μέ τὰ δυὸ μπροστινά της πόδια, σὺν παιδί, γαύγισε δυο-τρεῖς φορές ἀπάνω ἀπ' τὸ κεφάλι του καί τοῦ ἔδειξε τὰ δόντια της χτυπώντας τίς μασέλες της ὅπως οἱ ψεύτικες γκαμηλές τίς ἀπόκριες. Ἐκεῖνο λαχανιασμένο ἀπὸ τὸν τρόμο του τῶρριξε σ' ἄστεϊα κι' ἔκανε διάφορα νάζια γιὰ νὰ ξεφύγει. Ἡ Κοκκίνα τ' ἄφισε κι' ἔτρεξε νὰ συναντήσει ἕνα μεγαλόσωμο σκύλο τοῦ γούστου της, πού τήν ἐπερίμενε στήν πόρτα μας. Γίνηκε μεγάλη φαταρία γιατί μονομιᾶς φανερώθηκαν πολλὰ σκυλιά, ἐκεῖνη ἔβλεπε μέ τήν ἀκρὴ τοῦ ματιοῦ της περήφανα τὸν ἀγαπητικό της νὰ τὸ βγάζει: πέρα, κι' ἔκανε τήν ἀδιάφορη σ' ἔλους τοῦς ἄλλους.

Μιά φορά τήν ἔχασα, ξαναῆρθε ἄμωσ ἔπειτα ἀπὸ λίγες ἡμέρες καί κάθισε ἐξω ἀπὸ τὸ σπίτι μελαγχολική.

Τῆς ἐφώνηξα ἀλλ' οὔτε γύρισε νὰ μέ ἴδαι. Τῆς ἔρριξα ψωμί, τὸ μύρισε μόνο, καί τήν εἶδα ν' ἀναστενάζει μέσ ἀπ' τὰ φυλλοκάρδια της, τήν ἴδια ἄμωσ στιγμή κατάλαβε πῶς τὴ βλέπω, κι' ἀρχισε τὸ χασμουρητό.

— Ἐλα πανω! τῆς ἐφώνηξα: μέ κοιτάζε σοδάρη χωρὶς νὰ κουνηθεῖ. Ἐτρεξα κάτω, καί τήν ἐπιασα νὰ τὴ φέρω σέρνοντας ἀπ' τὸ λουρί τοῦ λαμιοῦ της ἀφοῦ δὲν ἤθελε νὰ περπατήσει.

— Ἐλα δῶ, τί φοβάσαι; τήν ἐρώτησα καί μόλις τήν ἄγγιξα ξεπλώθηκε ἀνάσκελα.

— Ἐμπρός, λέγε μου, πού εἶσουν; πού ἔτρεχες; πού ξεμουλιζόσωνε τόσο καιρό;

Ἐκεῖνη ἄμωσ τὰ πέρναγε γι' ἄστεϊα, κι' ἀρχισε τὰ συνηθεισμένα της κόλπα.

— Ἐδῶ, τῆς εἶπα θυμωμένη, στή μέση τὸ κεφάλι σου καί νὰ μέ κοιτᾶς στὰ μάτια! Ἄλλὰ δὲν ἄκουγε γιατί παρακολοθεῖς τὸ πέταγμα μᾶς μύγας.

Τήν ἔκανα νὰ καταλάβει πῶς πρέπει νὰ μείνει ἀκίνητη ἀπ' τὴ στενοχωρία της ξεφουσοῦσε. «Ὅταν σὺ

μιλάνε, τῆς ξαναεἶπα, νὰ ἀκούς καὶ νὰ μὴν κάνεις τοῦ κεφαλιοῦ σου, ἐλεεινὴ μου !»

* *

Μὰ πάλι τὴν ξανάχασα. Τὴν ἀναζήτησα παντοῦ ὡς ποῦ μοῦ τὴν ἔφεραν ἀξιοθρήνητη.

— Τὴ μισερῶσανε μὲ τίς πέτρες τὰ παιδιὰ, μοῦ εἶπαν τὰ ἴδια παιδιὰ. Εἶχε ἔμως προχωρήσει κ' ἡ ψώρα.

Ἡ πλάτη τῆς εἶταν καταπληγωμένη ἀπὸ τὰ χτυπήματα, ἐκούτσαينه, καὶ τὸ κορμάκι τῆς ἔτρεμε... Τὸ ἓνα μάγουλο κ' ὁ λαιμὸς τῆς κρεμέταν ἀπὸ πρῶξιμο οὔτε ἔτρωγε, οὔτε νερὸ ἔπινε...

— Κοκκινάει μου, μπόρεσα καὶ τῆς εἶπα.

Καὶ μετανόησα γιὰ ἕσες φορές τὴν εἶχα μαλώσει—τί σοῦ κάνανε; σὲ ρημάζανε;...

Μὲ κοίταξε κατάματα μὲ τὴν περίλυπη ματιὰ τῆς, καὶ μοῦ ἀπάντησε κουνώντας ἀργὰ ἀργὰ τὴν οὐρά...

Κι' ἀπὸ κείνη τὴν ἡμέρα ἤξερα πὼς πιά δὲ θάρχεται ὅταν φεύγω χαρούμενη καὶ τρελλή, στὴν πόρτα νὰ μὲ ξεβγάλει, οὔτε στὴ γωνιά θὰ μὲ περιμένει τὴ νύχτα ὡς ποῦ νὰ γυρίσω. Καὶ καθὼς εἶμουνα βιαστικῆ, μοῦ ἔκλεινε τὸ δρόμο μὲ νάζια, καὶ μπερδεύτανε στὰ πόδια μου τρισευχισμένη...

Τὴν ἄλλη ἔμως ἡμέρα σὰ νὰ πήγαινε καλλίτερα, τῆς ἔρριξα κόκκαλα καὶ τὰ μασούλισε, τῆς ἔβαλα νερὸ καὶ τὸ ἤπιε. Μὰ κανένας πιά στὸ σπίτι, οὔτε στὴ γειτονιά δὲν τὴν ἤθαλε. Καὶ ἡ σπιτονοικοκυρὰ μας, τῆς ἔδωσε ἓνα κόκκινο παλιὸ ζωνάρι γύρω γύρω στὸ λαιμό,—γιατ' εἶτανε πληγωμένος—κι' ἓνα παλιὸ κουρέλι γιὰ νὰ τὴν τραβᾷει, καὶ τὴν ἐπήγε μετὰ τὴ δύση τοῦ Ἥλιου πέρα ἀπὸ τὰ σπίτια, ἀπάνω στὸ βουνὸ νὰ τὴνε ρίξει...

Τὰ ξεροπήγαδα τῆχν σκεπάζει, κ' ἔφερε πίσω τὸν «μπελλά». Ἔτσι ἡ Κοκκίνα κοιμήθηκε ἀκόμα μιά νύχτα πίσω ἀπὸ τὴν μάντρα τοῦ σπιτιοῦ, καὶ τὸ πρωτ', σὰν ἦρθε ὁ σκουπιδιάρης, συμπώνησαν νὰν τὴ «βολέψαι».

Ἐρριξε εἶα ροῦχο ἀπάνω μου καὶ κατέβηκα στὸ δρόμο. Ἐκείνος μετὰ τίς συμφωνίες, τὴν ἔδωσε πίσω ἀπὸ τὸ κάρο του, χωρὶς αὐτὴ νὰ φέρε: καμμιὰ ἀντίστασι, καὶ μοῦ φάνηκε συνεσταλμένη κ' ἔρημη...

Πήγα κοντὰ τῆς, τὴ χάιδεψα στὸ κεφάλι, καὶ μοῦ κούνησε μὲ ὑποταγὴ τὴν οὐρά.

Ἦς ποῦ ξεκίνησε τὸ κάρο καὶ τὴν παράσυρε μὲζι.

* *

Ὅλο τ' ἀπόγεμα ἔλειπα, καὶ τὴ νύχτα—σὰν ἐγύρισα μὲ σταμάτησε ἡ ἀδερφή μου στὴν πόρτα, κι' ἄρχισε γλήγορα γλήγορα νὰ μοῦ λέει:

«Ἐέρεις, ἡ Κοκκίνα λύθηκε καὶ γύρισε. Μὰ δὲν ξανάρχεται πιά! Ἡ σπιτονοικοκυρὰ τὴν ἔδωσε νὰν τὴ σκοτώσει ὁ μπάρμπα Πέτρος. Τὸν πλήρωσε καὶ τὴν πήρε, καὶ τὴν ἐπήγε μακριὰ, στὸν Ἄϊ Γιάννη, πέρα,

σ' ἓνα ρέμμα, τῆς ἔδωσε μὲζι τὰ δύο μπροστινὰ πόδια, καὶ τ' ἄλλα δύο πάλι μὲζι, καὶ τὴν ἔρριξε μέσα! Κι' ἀπὸ πάνω τῆς πέταξε μιά μεγάλη κερτῶνα στὸ κεφάλι... κ' ἔπειτα τὴ σκέπασε μὲ ἄλλες πέτρες ὡς ποῦ νὰ μὴ φαίνεται καθόλου!... Ἡ ἴδεις... ἦρθε ὁ ἴδιος καὶ τὰ εἶπε ὅλα!»

Ἀνέβηκα στὸ σπίτι μου καὶ κάθισα σὲ μιά καρέκλα. Κ' ἔκανα πὼς δὲν ἐνδιαφέρομαι, ὅταν τὰ ξανάλεγαν, πὼς διάβαζα, ὡς ποῦ πήγαν οἱ ἄλλοι νὰ κοιμηθοῦν.

Ὅταν ἔπεσαν, ἀνοιξὼ σιγὰ σιγὰ τὴν πόρτα, καὶ ἔγνηκα στὴν ταράτσα. Ἡ νύχτα, εἶτανε σὰν ἡμέρα, μὲ τὸ φεγγάρι, μέσα στὴ μέση τ' οὐρανοῦ, ἔρημο, χωρὶς νὰ κινεῖται διόλου. Καὶ μένα αὐτὴ τὴν ὥρα τὸ μυαλό μου δὲ χωροῦσε τίποτ' ἄλλο ἀπὸ τὴ σκέψη ἐνὸς σκυλιοῦ... Κιὲ σφύριζα καὶ σιγοτραγουδοῦσα, κι' ὁ κόσμος μοῦ φαινότανε γιὰ πάντα ἔρημος ἀπὸ σκυλιὰ!

ΙΟΥΛΙΑ ΠΕΡΣΑΚΗ

ΕΝΘΥΜΗΣΗ

[Στὶς 13 τοῦ περασμένου μῆνα πέθανε στὴν Ἀθήνα μιά διαλεχτὴ Ρωμιοπούλα ἀπὸ τὴν Πόλη, ἡ Εὐα Θεοδοῦδη— Πίντσα ποῦ εἶταν ἀφοσιωμένη σὰ γράμματα καὶ στὶς ὥραιες τέχνες, καὶ ποῦ δούλευε μὲ ἀγάπη γιὰ τὴν προκοπὴ τῆς Ἰδέας. Σπουδαγμένη γερά στὸ Ζάππειο τῆς Πόλης, καὶ προικισμένη ἀκόμα καὶ μὲ Γαλλικὸ καὶ Ἑγγλέζικο διπλωμα, ἔγραψε βαθυστόχαστες κοινωνικὲς μελέτες κι ἄλλα φιλολογικὰ ἄρθρα ποῦ δημοσιεύτηκαν στὴν «Πρόοδος» καὶ στὰ «Χρονικά» τῆς Πόλης καθὼς καὶ στὸ «Νουμὰ» (μιά μελέτη τῆς μὲ τὸν τίτλο «Διαβάζοντας τὸ Ἡλιοφέγγαρο» ποῦ δημοσιεύτηκε στὸν τόμο τοῦ 1911 τοῦ «Νουμὰ» σελίδα 83—85), εἶναι ἡ καλύτερη κριτικὴ ποῦ γράφτηκε γιὰ τὸ Ἡλιοφέγγαρο τοῦ κ. Ἀλ. Πάλλη), ἔκαμε διάλεξες στὴ δημοτικὴ γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα, κι ὅταν ἰδρῦθηκε τὸ Σχολεῖο τοῦ Βόλου τὴ ζητήσανε νὰ τὸ διευτύνει. Τὸ σκῆλον τῆς σιάνηκε τὸ κέντρο τῶν Ὁραίων Τεχνῶν.

Δημοσιεύουμε διὸ, γιὰ μνημόσυνο τῆς, λίγες ἀράδες τῆς, κατὰ σὰ δῆγμα, ποῦ τὸ τύπωσε στὰ Πολιτικά «Χρονικά» τοῦ 1912, στὸ πρωτοχρονιάτικο φύλλο.

Ἀπόψε, σὰν περνοῦσα μὲσ' ἀπ' τοὺς χιονισμένους δρόμους, ἔνοιωσα τὸ κρῦο πῶδ δριμύ, τὴν ἐρημιὰ τοῦ χειμῶνα πῶδ μεγάλη. Οἱ σπάνιοι διαβάτες μοῦ φάνηκαν πῶδ ξένοι. Σκεπασμένοι μὲ γούνες, κογκουλωμένοι ὡς τὰ μάτια, ἔτρεχε ὁ καθένας τὸ δρόμο του, κοιτάζοντας τὰ βήματά του, συγκεντρωμένος στὸ σκοπὸ, ποῦ τὸν κινούσε. Καμμιὰ βοή. Νέκρα βαθεῖα.

Πήγαινα κ' ἐγὼ μηχανικὰ πατώντας τὸ βουβὸ χαλί, ποῦ εἶχε ἀπλώσει ὁ χειμῶνας, προσέχοντας μόνονα στὸ σιγανὸ ψιθύρισμα τῶν ἀναμνήσεών μου.

— Θυμᾶσαι, ὅταν τρέχαμε χαρούμενοι μέσα στὰ

χιόνια, θυμῶσαι πῶς μαλλώνομα παιδιάτικα τρελλά; Κ' ἔπειτα πῶς τὰ σάξομα κάλι μὲ δίχως λόγια, σάν παιδιακίσια κωϊώματα, πού εἴτανε;

— Ἐξάρνα ἔρθασ' ἡ στιγμή νὰ χωρισθοῦμε. Ἔπρεπε νὰ φύγης κ' ἔπρεπε νὰ σὲ χάσω. Καὶ χωρισθήκαμε χωρὶς κακία, γιὰτ' εἴτανε γραφτό μας νὰ μὴ ξήσουμε μαζί. Τὸ ξέραμε καλά κ' οἱ δυό, γι' αὐτὸ δὲ χύσαμε οὐτ' ἓνα δάκρυ. Ἀφήσαμε τὴ φιλικὴ ἀνάμνηση χωρὶς κηλίδα, ἀγνή κ' εὐτυχισμένη.

Μοῦ γράφεις τώρα, πῶς θὰ ἤθελες νὰ εἶχαμε μαλῶσει γιὰ νάβρισες τὸ χωρισμὸ πῶ φυσικό. Θὰ ἤθελες νὰ μὲ μισήσης, γιὰ νὰ μὴ λυπάσαι.

— Ὅτανε κοίμα!—Καὶ γιὰτί τάχα; Δὲ σοῦ φθάνει ἡ ἰδέα, πῶς ἔτσι ἔπρεπε νὰ γείναι; Δὲ σοῦ φθάνει ἡ ἰκανοποίησι, πῶς ἐλεύθερα ἀποφασίσαμε κ' οἱ δυό;

Μὴ θέλεις νὰ χαλάσης; μιά τόση ὁμορφὴ ἐνθύμησι "Ἄν ἀγαπᾷς τὴν ἔχθρα ὕστερ' ἀπὸ τὴν ἀγάπην, τὸν πόνο ὕστερ' ἀπὸ τὴ χαρὰ, ἂν προτιμᾷς τὴν ποικιλία δὲ θὰ σοῦ τὴ στερήσῃ ἡ ζωὴ. Θὰ γνωρίσης πολλές ἀκόμα γυναῖκες, πού θὰ χρωματίσουν τίς στιγμές σου μὲ πολλὴ χαρὰ, ἀλλὰ καὶ τόσες πίκρες θάγαπήσης κ' ἄλλες πολὺ, ἴσως καὶ περισσότερο ἀπὸ μένα, ἀλλὰ καὶ τόσες θὰ μισήσης.

Ἀνάμεσα σ' ὅλες αὐτὲς θάθελα νάμην ἐκείνη, πού δὲν περιφρόνησες ποτέ, ἡ μόνη, πού νὰ σὲ θυμῆξῃ μονάχα εὐθυμίες στιγμές. Θάθελα ἡ ἀγάπη μας νὰ μὲνῃ μιά ἐξακολούθησι τῆς παιδικῆς σου εὐτυχίας, θάθελα νάμην ἡ γυναῖκα, πού δὲ σ' ἔκαμε νὰ κλιψῆς ποτέ.

Κι' ὅταν μιά μέρα, ὕστερ' ἀπὸ χρόνια πολλά, σὲ ξαναδῶ καὶ σὲ μὲ ξαναδῆς, θάχομε τόσα νὰ ποῦμε. Τὸ παιδικὸ μὲς εἰδιώλιο θὰ ξυπνήσῃ εὐτυχισμένο ὅπως εἴτανε καὶ τόσο νεανικό! Τῆς εὐτυχίας ἡ ἐνθύμησι ποτέ τίς δὲ γεροντῶ, σὰ δὲν τὴ φθείρουν οἱ κακίαι μοί, τὰ πικρὰ λόγια, οἱ κακίες. Ἔτσι καὶ ἡ δική μου θὰ ξαναζήσῃ μιά στιγμή κάτω ἀπ' τὰσπριόμενα μας μαλλιά.

Καὶ τότε θεὸ νὰ ποῦμε, πῶς νικήσαμε τὸ χρόνο ἀπ' οὗ δὲν κατώρθωσε νὰ σβύσῃ τὴν πῶ φωτεινὴ στιγμή τῆς ζωῆς μας . . . . .

Ἀπόψε σάν περνοῦσα μὲς' ἀπ' τοὺς χιονισμένους δρόμους, τὸ κρού μου φάνηκε πῶ δριμύ, ἡ ἔρημιά τοῦ χειμῶνα πῶ μεγάλη. Ἡ φύση νεκρωμένη σῶπαινε.. καὶ πρόσθεα νὰκούσω τί ἔλεγ' ἡ καρδιά μου.

ΕΥΑ ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ

ΑΙ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΙ ΕΞΕΤΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΩΣΕΙΟΥ

Τὸ πρόγραμμα τῶν εἰσιτηρίων ἐξετάσεων τοῦ Ὡσειοῦ διὰ τὸ νέον σχολικὸν ἔτος καθορίσθη ὡς ἑξῆς.

* Σεπτεμβρίου 16 Παρασκευὴ 9 π. μ. κλειδοκύβηλον μαθητῶν.

Σεπτεμβρίου 16 Παρασκευὴ 4 μ. μ. κλειδοκύβηλον μαθητῶν.

Σεπτεμβρίου 16 Παρασκευὴ 5 μ. μ. ἔγχροδα καὶ πνευστὰ μαθητῶν.

Σεπτεμβρίου 17 Σάββατον 9 π. μ. ἔγχροδα μαθητῶν.

Σεπτεμβρίου 17 Σάββατον 9 π. μ. Μονοδιά μαθητῶν.

Σεπτεμβρίου 17 Σάββατον 4 μ. μ. Μονοδιά μαθητῶν.

Σεπτεμβρίου 17 Σάββατον 5 μ. μ. Ἀραματικὴ.

Σεπτεμβρίου 17 Σάββατον 4 μ. μ. Θεωρητικά.

Σεπτεμβρίου 19 Δευτέρα 10 π. μ. Βυζαντινὴ.

Αἱ προαγωγικαὶ καὶ ἐπαναληπτικαὶ ἐξετάσεις τῶν εἰδικῶν καὶ θεωρητικῶν μαθημάτων θὰ ἐνεργηθῶσιν ἀπὸ τῆς 22—24 Σεπτεμβρίου.

Τὰ μαθήματα τῶν παλαιῶν μαθητῶν ἐπαναλαμβάνονται τακτικῶς ἀπὸ τῆς 19 Σεπτεμβρίου.

Οἱ προσερχόμενοι παλαιοὶ μαθητῶν πρὸς ἐγγραφὴν πέραν τῆς 30 Σεβρίου καταβάλλουσιν, ὡς γνωστὸν, τὰ διδάκτρα αὐτῶν ἀπὸ τῆς πρώτης τοῦ μηνὸς καθ' ὃν ἐγγράφονται, ὑποχρεούμενοι πρὸς τοὺς νὰ πληρῶσιν καὶ ἓνα μῆνα ἐπὶ πλέον ἀναδρομικῶς.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ

Πρὸς τοὺς κ.κ. ὑδρολήπτας τῆς πόλεως Ἀθηνῶν

Προσκληθῶνται πάντες ἀνεξαιρέτως οἱ κ.κ. ὑδρολήπται τῆς πόλεως Ἀθηνῶν, ἕως ἐντὸς 10 ἡμερῶν προσέλθωσιν εἰς τὸ Δημοτικὸν Ταμεῖον καὶ καταβάλωσι τὸ ἀντίτιμον τοῦ ποσῆμου ὕδατος διὰ τὸ τρέχον ἔτος 1916, καθ' ἕνα πρὸς ἀποδομένης τῆς προθεσμίας ταύτης ἢ ὑπηρεσίᾳ θὰ εὐρεθῇ εἰς τὴν δυσάρεστον θέσιν νὰ διακόψῃ τὴν διοχέτευσιν τοῦ ὕδατος τῶν καθυστερούντων, ἔστω καὶ ἂν τινες ἐξ αὐτῶν δὲν εἰδοποιήθησαν δι' ἰδιαιτέρως προσκλήσεως.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 24 Ἀυγούστου 1916.

(Ἐκ τοῦ γραφείου τοῦ ὑδραυλικοῦ τμήματος).

ΕΠΙΟΠΟΙΗΣΙΣ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Φέρεται εἰς γνώσιν τῶν κατοίκων τῶν συνοικιῶν τῆς πόλεως εἰς ἃς μέχρι τοῦδε ἀπεπέλλετο ὕδωρ ἐκ τῆς Δεξαμενῆς διὰ τῶν αὐτοκινήτων βυτίων τοῦ Δήμου διὰ ἐξαντληθείσης τῆς παρακαταθήκης βενζίνης καὶ μὴ κατστάσης δυνατῆς τῆς ἐξευρέσεως ταύτης οὐδαμοῦ, διακόπτεται ἀπὸ τῆς αὔριον ἢ δι' αὐτοκινήτων διανομῆ ὕδατος.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 7 Σεπτεμβρίου 1916

(Ἐκ τοῦ ὑδραυλικοῦ τμήματος τοῦ Δήμου)

ΑΠΟ ΤΑ "ΡΟΥΜΠΑΓΙΑΤ ΤΟΥ ΟΜΑΡ ΚΑΓΙΑΜ,"

(Συνέχεια τῆς σελίδας 181)

69.

Λίγο ψωμί και μιὰ γωνιά ἀπ' ὄλο του τὸν πλοῦτο,
 Ἀγάπη μου, ἐδιαλέξαμεν ἀπὸ τὸν κόσμον τοῦτο·
 Τῆ φτώχεια ἔτσι ἀγοράσαμε μὲ τὸ αἷμα τῆς καρδιάς μας,
 Μὰ μέσ' στὴ φτώχεια βρήκαμε περίσσιον βιὸς και πλοῦτο.

70.

Ἀρπάγι πιά ἀπὸ δόλωμα δὲ ξεχωρίζει μου ἡ ψυχὴ,
 Και μιὰ μὲ σπρώχνει στὸ Τζαμί κι' ἄλλοτε πάλι στὸ κρασί.
 Μὰ πιδὸ πολὺ και τὸ κρασί κ' ἡ ἀγαπημένη μου κ' ἐγὼ.
 Ἄγιοι εἶμαστε στὸ καπελεῖο γιὰ κολασμένοι στὸ Τζαμί.

71.

Νάταν, ψυχὴ, νὰ γλύτωνες ἀπ' τ' ἄθλιο τὸ κορμί σου,
 Πνεῦμα γυμνὸ θὰ πέταγες στοὺς Οὐρανοὺς ἀτὴ σου,
 Και θάταν ἡ ζωὴ σου πιά στα ἔβδομα τὰ αἰθέρια·
 Μ' ἂν ἔμηνες σὰν ἄνθρωπος κ' ἔκει τῆς γῆς, ντροπὴ σου!

72.

Πίνε, γιὰ τὸ σῶμα σου σκόνη θὰ γίνῃ μιὰ φορὰ·
 Κι' ἀπὸ τῆ σκόνῃ σου στερνὰ κοῦπες θὰ κάνουν και σταμνιά·
 Γιὰ Κόλαση και γιὰ Οὐρανὸ ποτὲ νὰ μὴ σὲ μέλῃ·
 Γιὰ τέτοια πράματα ὁ σοφὸς δίνει ποτὲ του ἕναν παρᾶ;

73.

Ἐσένα ποὺ τὸ μάγουλο μὲ τάγρια ρόδα μοιάζει
 Και μ' εἰδωλον ἡ ὄψη σου κινέζικο ταιριάζει,
 Ψὲς ἡ ματιὰ σου ἡ ἐρωτικὴ μιὰς Βαβυλώνας Ρήγα,
 Τὸν ἔκανε σκακιού. τρελλό, ποὺ τὸν κουνοῦν γιὰ χάζι.

74.

Οἱ λῦπες τῆ χαρούμενη καρδιά δὲ λυώνουνε ποτὲς
 Στὴ Λύδια λίθο, σὰν περνᾷς τῆς ζήσης τῆ χαρὰ, τὴν καίς·
 Κανένας τῶν μελλούμενων τὰ μυστικά δὲν ξέρει·
 Γιαυτὸ λοιπόν, ἀγάπαγε, πίνε, και ξάπλωνε, ὅσο θές.

75.

Τὸν πέπλο δὲν τὸν σήκωσε κανεὶς τῶν αἰνιγμάτων
 Νὰ ξέρῃ ἀπ' τὰ φαινόμενα τί κρύβεται ἀπὸ κάτω·
 Ὅξω ἀπ' τὰ ἔγκατα τῆς γῆς κρυψώνα δὲ θὰ βροῦμε...
 Βρὲ πιὲς κρασί! μπορεῖ σ' αὐτὰ τὰ λόγια νὰ βρῆς πάτο;...

76.

Τί μέρα σήμερα ὁμορφὴ και τί ἀπαλόπνοη δροσιά.
 Τῆ σκόνῃ ξέπλυνε ἡ βροχὴ τῶν ρόδων, ποὺ εἶτανε θαμπά.
 Τότε σὲ γλώσσα Περσικῆ⁽¹⁾ εἶπε στὸ ρόδο τὸ Μπουλμπούλ⁽²⁾
 «Σ' ὄλη σου μέθας τῆ ζωὴ μ' ὄλο τραγοῦδι κ' εὐωδιά».

Κ. ΤΡΙΑΝΕΜΗΣ

(1) Ἀρχ. Περσικῆ. (2) Ἀηδόνη.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΑΤΟ

Ίδιοκτήτης : Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ : Ὀδὸς Πραξιτέλη 29 (ἐπάνω πάτωμα)

Συντηρηθῆ χρονιάτικη : Δρ. 20.

Βρίσκεται σὲ ὅλα τὰ κιάσκια καὶ πωλεῖται 40 λεπτά τὸ φύλλο.

ΘΕΑΤΡΙΚΑ

« Η ΤΙΜΗ ΤΟΥ ΑΔΕΛΦΟΥ »

Ἐνα γνήσιο Ἑλληνικὸ δράμα, τὸ γνησιώτερο ἴσως ἀπ' ὅλα ποὺ παιχτήκανε ἕως τώρα στὴ νεοελληνικὴ σκηνή, μᾶς ἔδωσε ὁ κ. Γρ. Ξενόπουλος. « Ἡ τιμὴ τοῦ ἀδελφοῦ » εἶναι δράμα Ἑλληνικὸ ἀπ' τὴν κορυφή ὡς τὰ νόγια. Καὶ ἡ θέσις καὶ ὁ διάλογος καὶ οἱ χαρακτήρες καὶ ἡ τεχνουργία τοῦ ἀκόμα, ἂ θέξ, ὅλα ἔλα Ἑλληνικά. Καὶ τὸ παίξιμό του, Ἑλληνικὸ καὶ αὐτὸ, ἀπὸ ὅλα οἱ καλλιτέχνες, ἀπὸ τὴν ἀσύγκριτη Μαρίκα ἕως τὴν πικρὸ ἀσήμαντο πρόσωπο ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἦσαν Ἑλληνες. Καὶ κατὶ σημαίνει αὐτὸ, θαρρῶ.

Ὁ Ξενόπουλος μὲ τὸ δράμα του αὐτὸ ξεδίπλωσε πᾶνω στὴ σκηνή ἕνα κομμάτι ἀπὸ τὴ ζωὴ μας. Τὸ κομμάτι αὐτὸ ἴσως ἴσως νὰ εἶναι ρυπαρὸ, μὰ καὶ στὴ ζωὴ μας ρυπαρὸ παρουσιάζεται. Ὁ χασισοπότης ἀδερφός, ποὺ γιὰ νὰ μὴν ἔχη σκοταδρες ἐμπιστεύεται τὴν τιμὴν τοῦ στὰ χέρια τῆς ἀδερφῆς του, τὸ σωσίτερο, τὴν ξεχνάει στὰ χέρια τῆς ἀδερφῆς του, γιὰ νὰν τὴ θυμηθῆ μονοῶς ἔταν ἡ τιμὴ αὐτὴ πάψη νὰν τὸν χαρτζιλίκων, ὁ τύπος τοῦ τ. μ. ο. αὐτοῦ ἀδερφοῦ, φοδᾶμαι πὼς εἶναι γνήσιος Ἑλληνικὸς τύπος. Τοῦλάχιστο στὴν « Τιμὴ » τοῦ Σούδερμαν καὶ σάλλα ξένα ἔργα ποὺ ἔτυχε νὰ διαβάσω ἢ νὰ ἰδῶ στὸ θέατρο, ἢ τὴν τιμὴν τοῦ ἀδερφοῦ εἶναι ἑλωσδιόλου ἀλλιώτικη. Εἶναι ἐπὶ τέλους κ' ἀπὶ αὐτὴν τιμὴν.

Ἡ Ἑλληνικὴ τιμὴ τοῦ ἀδερφοῦ, ποὺ φιλοτελεγεῖ τόσα κακουργήματα καὶ ἀπασχολεῖ τοὺς ἐνόρκους μας κάθε τόσο, εἶναι ἀτιμία χωρὶς τὸ παραμικρότερο ἐλαφρυντικόν. Ὁ ἀδερφός ποὺ σκοτώνει γιὰ τὴν τιμὴν τοῦ ἀδερφοῦ του μοιάζει, κατὰ τὴν ταπεινὴ μου γνώμη, μ' ἐκείνον ποὺ σοῦ δίνει κίβδηλα νομίσματα νὰν τὰ κυκλοφορήσῃ στὴν ἀγορὰ κ' ἐξηγριώνεται ἅμα τοῦ τὰ γυρίσῃ καὶ τοῦ εἰπῆς πὼς δὲν ἔχουν πέραση, γιὰτὶ ὅλα τὰ νιώσανε πὼς εἶναι κίβδηλα. Τέτοιαι τιμὴ ἔχει κ' ἕνας ἀεργός, χασισοπότης, ἐκφυλὸς ἀδερφός καὶ δὲν ἔχει κανένα δικαίωμα γὰναιτιμία ἀπὸ τὴν ἀδερφήν του νὰν τοῦ διαφυλάξῃ ἀσπιλη καὶ ἀμόλυντη τὴν ἀνύπαρχτη τιμὴν του. Καθένας εἶναι κύριος καὶ ἀνεξέλεγχτος διαχειριστὴς τοῦ κορμιτοῦ του καὶ τῆς τιμῆς του. Αὐτὴ ναι ἡ τραγικὴ ἀλήθεια. Εἶναι ἡ ἀδερφή σου ἀτιμία; Δὲν ἔχεις κανένα δικαίωμα

νὰν τὴ σκοτώσῃς. Διὼχ' τὴνε! Τὸ ἔδιο καὶ τὴ γυναίκα σου, τὸ ἔδιο καὶ τὴν κόρη σου. Εἶναι τόσο μεγάλας μπελάς ἢ τιμὴ, ὥστε ἰδρώνει κανεὶς νὰ φορτωθεῖ τὴ δικὴν του τιμὴν μοναχὰ στὴν ῥάχη του. Ὅχι νὰ παίρνῃ πᾶνω του καὶ ξένα φορτία.

Αὐτὴς, καὶ ἄλλες ἀκόμα σκέψεις, μοῦ γέννησε τὸ ἔργο τοῦ Ξενόπουλου. Κι ἔταν ἕνα ἔργο σκηρικὸ σὲ κάνει ν' ἀγρυπνᾷς καὶ νὰ τὸ συλλογίζεσαι ὥρες καὶ ὥρες, νὰ θέλῃς ἀκόμα καὶ νὰ τὸ ξαναἰδῆς καὶ δευτέρη καὶ τρίτη φορά, νομίζω πὼς τὸ ἔργο αὐτὸ ἴσως νὰ τὸ εἰπῆς, χωρὶς κανένα δισταγμὸ, ἐπιτυχιμένο, κρατώντας γιὰ τὸν ἑαυτὸ σου μερικὰς σκηρικὰς ἀτέλειες ποὺ ἀπὸ κανένα σκεδὸν Ἑλληνικόν, καὶ ἀπὸ πολλὰ ξένα ἔργα, δὲ λείπουν.

Ο ΘΕΑΤΡΙΚΟΣ

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Διακηρύττει ὅτι

Δυνάμει τοῦ ἀπὸ 27 Αὐγούστου ἐ. ἔ. Β. Διατάγματος, κοινοποιηθέντος ἡμῖν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 123690/418 ἀπὸ 30 ἰδίου μηνὸς Ἑγκυκλίου Διατάγῃς τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν καλοῦνται ὑπὸ τὰ ὄπλα πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν στρατιωτικῶν αὐτῶν ὑποχρεώσεων :

1) Οἱ συμφώνως τῷ ἀρθρῷ 14 τοῦ περὶ Στρατολογίας Νόμου ἐγγραφέντες εἰς τὰ μητρώα τῶν ἀρρένων (ἀδῆλωτοι) γεννηθέντες τὰ ἔτη 1877, 1878, 1879, 1880, 1881, 1882 καὶ 1883.

2) Οἱ ἀναθεωρηθέντες ἀνίκωνοι καὶ δοθητικοὶ κριθέντες ἱκανοί, ὡς καὶ οἱ μὴ παρουσιασθέντες ἐνώπιον τῶν Ἐπιτροπῶν ἀναθεωρήσεως, γεννηθέντες δὲ κατὰ τὰ ἔτη 1879, 1880, 1881, 1882, καὶ 1883.

3) Οἱ κατὰ τὰ ἔτη 1877 μέχρι 1895 συμπεριλαμβανομένου γεννηθέντες καὶ καταγόμενοι ἐκ τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος καὶ δι' οἰονδήποτε λόγον μηδὲως πληρετέσαντες, ἢ ὑπηρετήσαντες ἑλαττον τῶν τριῶν μηνῶν.

4) Οἱ διὰ πολιτευγραφίσεως ἀποκτήσαντες τὴν Ἑλληνικὴν ἰθαγένειαν πρὸ τοῦ ἔτους 1915 καὶ ἐγγραφέντες εἰς τὰ μητρώα τῶν ἀρρένων ὑπὸ ἔτος γεννήσεως 1877 μέχρι τοῦ 1894 συμπεριλαμβανομένου, μηδὲως δ' ὑπηρετήσαντες ὡς ἀποκτήσαντες τὴν Ἑλληνικὴν ἰθαγένειαν μετὰ τὴν πρόσκλησιν πρὸς ἐκγύμνασιν τῶν συνηλικιωτῶν των καὶ

5) οἱ ἀπαλλαγέντες πρὸ τῆς κατὰτάξεως των ἐργατῶν θαλάσσης, γεννηθέντες δὲ κατὰ τὰ ἔτη 1877 μέχρι 1878 συμπεριλαμβανομένου, οἵτινες κατὰ τὸ ἀρθρον 60 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 535 νόμου περὶ ναυτικῆς στρατολογίας, μετεφέρθησαν εἰς τὴν ἐφεδρείαν τοῦ κατὰ γῆν στρατοῦ.

Οἱ ἀνωτέρω θὰ προσέλθωσι πρὸς κατὰτάξιν ἀπὸ τῆς 10 μέχρι τῆς 15 Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. Οἱ ἐκ τοῦ

καθ' ἡμᾶς Δήμου καταγόμενοι θέλουσι προσέλθει πρὸς κατάταξιν εἰς τὸ ἐνταῦθα ἔδρευσον Ἴον Σύνταγμα Πεζικοῦ. Οἱ κατοικοῦντες δὲ εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ καθ' ἡμᾶς Δήμου καὶ καταγόμενοι οἱ μὲν ἐκ τῆς Στερεῆς Ἑλλάδος θὰ καταταγῶσιν εἰς τὸ Ἴον Σύν-

ταγμα Πεζικοῦ, οἱ δὲ ἐκ τῆς Πελοποννήσου εἰς τὸ Ἴον Πεζικὸν Σύνταγμα καὶ οἱ ἐκ τῶν λοιπῶν μερῶν εἰς τὸ 34ον Σύνταγμα Πεζικοῦ.

Ὁ Δημαρχῶν
Σπυ. Πάνσης

Ὁ Δημοτ. Στρατολόγος
Ἄρ. Μαραβελάνης

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΛΑΪΪ ΣΤΗΝ ΑΓΑΠΗ

6.—

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΧΤΝΟΠΩΡΟ

1.

— Ξεράθηκε τῆς ζωῆς μας τὸ δέντρο, Ἀλίκη. Στὸ χυνόπωρο πέσαμε. Τὰ φύλλα σωροδαλιάζονται ἀπὸ τὰ κλαδιά καὶ σκεπάζουνε τὴ γῆ καὶ τὸ σκοινὶ μας ἀρχίνησε πιά νὰ κονταίνει. Κι ἔμωσ τί κάναμε; Πῶς τὰ σπταλήσαμε τὰ νιάτα μας; Μὲ τί φουρτούνε παράσαμε τὴν ἀνοιξὴ καὶ τὸ κατακαλόκαιρο;

Αὐτὰ συλλογιζότανε ὁ Παῦλος ἕνα δειλινὸ πού ἡ Ἀλίκη εἶχε γείρει τὸ κεφάλι τῆς στὰ γόνατά του καὶ τῆς χάιδευε τὰ μαλλιά καὶ ἔδλεπε μὲ θλίψη τὶς ἀσημένιες τρίχες πού εἶχαν ἀρχινήσει νὰ πληθαίνουνε.

— Γεράσαμε, Ἀλίκη! τῆς εἶπε.

— Μὴ μοῦ τὸ λές, κημένε! Τὰ τρέμω τὰ γηραιά!...

Καὶ σὰ νὰ τὴν τρόμαξε ἡ σκέψη αὐτῆ, ἔκλεισε τὰ μάτια τῆς καὶ σιγὰ σιγὰ ἀποκοιμήθηκε, ἐκεῖ, καθὼς εἶχε τὸ κεφάλι τῆς ἀκουμπησμένο στὰ γόνατά του.

Καθόντουσαν σ' ἕνα μεγάλο κοριντόρι τοῦ σπιτιοῦ τους, τζαμόφραχτο ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά, τὴ δυσμικὴ πούδλεπε στὴν αὐλίτσα τῆ δικῆ τους καὶ σ' ἕνα περιδῶλι μεγαλούτσικο τοῦ γειτονικοῦ σπιτιοῦ. Δὲν εἶχε βγεῖ ὁ Παῦλος ὄξω, ὅστερ' ἀπὸ τὸ φαή. Ἔτσι μὲ τὴν ἀνοιξιὰτικὴ λιπαρὰ τοῦ Νοέμβρη, στρώθηκε στὴ δουλιὰ, σ' ἕνα τραπεζάκι πού τῶγε φέρει στὸ κοριντόρι. Ἐγραφε ἕνα μεγάλο του ρομάντζο. Ἡ Ἀλίκη καθόνταν ἀντικρὺ του, σ' ἕνα καναπεδάκι, καὶ κεντούσε, κι ἔταν ὁ Παῦλος, κουρασμένος ἀπὸ τὴ δουλιὰ πῆγε καὶ κάθισε κοντὰ τῆς, ἔγειρε πάνου στὰ γόνατά του τὸ κεφάλι τῆς, ζαλισμένη ἀπὸ τὸν ἥλιο πού τὴ χτυποῦσε κατακέφαλα τόσην ὥρα.

Ἡ Ἀλίκη κοιμότανε. Ἡ ματιὰ καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ Παύλου ταξιδεύανε πάνου στὶς κορφές τῶ γυμνωμένων κλαδιῶν τοῦ γειτονικοῦ κήπου. Ὁ ἥλιος ἔγερνε στὴ δύση του.

— Ἔτσι κ' ἡ δικὴ μας ἡ ζωὴ στὸ βασιλεμά τῆς

τραβάει! συλλογιζότανε. Σήμερ' αὔριο θὰ δουλιάζει καὶ ὁ δικός μας ἥλιος στὸ ἄπειρο καὶ θὰ μᾶς σκεπάσει ἡ νύχτα ἢ αἰώνια!

Κι ἀναστένναξε. Κι ἔταν ἡ ματιὰ του, ἀφίνοντες τὶς κορφές τῶν κλαδιῶν, ἔπεσε κατὰ τὴ γῆ καὶ τὴν εἶδε στρωμένη μὲ φύλλα ξερά καὶ κίτρινασμένα, ἀναστένναξε γιὰ δευτέρη φορὰ, πιά βχθιά καὶ πιά πονεμένα τώρα.

Ἡ Ἀλίκη ἀνοιξε τὰ μάτια τῆς καὶ ἀνασήμερ' ἀνοίγει τὸ κεφάλι τῆς.

— Τὸν πήρες! τῆς εἶπε.

— Ναί, λίγο. Καὶ σύ;

— Ἐγὼ συλλογιζόμουν...

— Καμιὰ ἐρωμένη σου;

— Μπορεῖ!... Καὶ στὸ στόμα του, στὴν ἀριστερὴ γωνιά, ἐπλώθηκε τὸ συνειθισμένο του ἀλαφροχαμόγελο πού τῶγε ἀπὸ τὰ μικράτα του, στὴν ἀρχὴ σὰ χαμόγελο πίκρας, καὶ πού σιγὰ σιγὰ οἱ φουρτούνες τῆς ζωῆς τοῦ τὸ μεταβάλλανε σὲ χαμόγελο σκρικισμοῦ. Τὸ χαμόγελο αὐτὸ ἅμα τόδλεπε ἡ Ἀλίκη δαμιονιζότανε. Τούτη μὴ φορὰ δὲν τὸ εἶδε κ' ἔτσι χαμογέλασε σὰν ὁ Παῦλος τῆς εἶπε πῶς μπορεῖ νὰ συλλογιζότανε καμιὰ του ἐρωμένη.

— Ποιὰ σὲ καιτᾶζει τώρα, κημένε Παῦλο! τοῦ εἶπε. Ἔτσι πού κατάντησες!

— Φυσικά! Ἔτσι πού κατάντησα!

Καὶ γιὰ δευτέρη φορὰ τὸ χαμόγελο τοῦ σκρικισμοῦ φώτισε τὰ χεῖλιά του.

Τούτη τὴ φορὰ ἡ Ἀλίκη τὸ εἶδε, μὰ δὲ θύμωσε. Μόνο τοῦ εἶπε μὲ παράπονο:

— Ὅλο καὶ κοροϊδεύεις ἐσὺ!...

— Ναί! τῆς ἀποκρίθηκε. Ἡ ζωὴ, δλέπει, μούδωσε τὸ μεγαλύτερο ὄρω τῆς, τὴν εἰρωνεῖ!...

Αὐτ' εἶτανε ἡ ἀλήθεια. Ἀπὸ τὴν πάλῃ τῆς ζωῆς, ἀπὸ τὶς φουρτούνες, ἀπὸ τὶς λογγὲς ἀπογοήτεψες πού δοκίμασε καὶ πού δοκίμαζε, εἶχε πάρει τὴν εἰρωνεῖα. Μιὰ εἰρωνεῖα ξώφερση, φαινομενικὰ. Στὰ βάθη τῆς ψυχῆς του, τὰ πλημμυρισμένα ἀπὸ λυρισμό, ζοῦσαν

Ελα τὰ εὐγενικά αίστήματα, ελές οἱ φωτεινές σκέψεις, ελα τὰ μεγάλα ὀνειράτα— ἀκόμα κ' οἱ ἀπογοητεύεις οἱ μεγάλες ζούσανε καί.

Μὰ πῶς νὰν τὰ εἶπαι εὐλ' αὐτά: Ἡ Ἄλικη, μάλιστα λιγότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον. Ὅχι μόνο γιατί πάσκιζε πάντα ἐπιμονα νὰ κρύβει ἀπ' ἄλλους τὸ μέσα πλοῦτος: του καί νὰ ἐκδηλώνεται πάντα ἀνάποδα, σπαράζοντας ἄλλ καὶ φανερώνοντας πάντα μὲ μάσκα κάθε του συναίστημα, μὰ καί γιατί, ὅπως εἶναι κανόνας ἀπκράδματος στὴ ζωὴ, ὅσοι βρίσκονται σιμωτέρὰ μας, κείνοι καὶ περισσότερο μὰ; πικραγωνρίζουνε.

Τῆς τόλεγε συχνά:

— Ἐμεῖς οἱ δυὸ μας ζήσαμε τόσα χρόνια μαζί, μπορεῖ νὰ ζήσουμε κι ἄλλα τόσα, μὰ μιὰ μέρα θὰ σφίξουμε τὸ χέρι καὶ θὰ τραθήξουμε γιὰ τὸ μεγάλο τὸ ταξίδι, σὰ δυὸ ξένοι, σὰ δυὸ ἄγνωστοι, εἰχως νάχει γνωρίσει ὁ ἕνας τὸν ἄλλον!..

— Ἐσὺ μπορεῖ! τοῦ ἀποκρινότανε. Μὰ ἐγὼ σὲ ξέρω καλά... κατακαλά!..

— Μὲ ξέρεις!..

Καὶ τόλεγε αὐτά, ὄχι χαμογαλώνοντας εἰρωνικά, μὰ μὲ πόνο, κουνώντας θλιμένα τὸ κεφάλι του.

Μὰ μήπως δοκίμασε κι αὐτὸς ποτὲ νὰν τῆς δείξει ποιὸς εἶναι: Ὅλο καὶ τῆς κρυδόντανε πεισματικά, ἐπιμονα. Κι ἀπαιτοῦσε ἀπὸ μιὰν ἀδύνατη γυναίκα, πὺ ἀναθράφηκε μέτα σ' ἕνα σπίτι καταραχιασμένο ἀπὸ πρόληψες κοινωνικές, μουχλιασμένες, καὶ πὺ τὴν εἶχε πάρει τῆ ζωὴ ἀπὸ τὴ συνειθισμένη, τὴ νοικοκυριστική, μεριά, ἀπαιτοῦσε ἀπ' αὐτὴ τὴ γυναίκα νὰ πικραμερίσει μὲ τὰ δύναμα τὰ χέρια τῆς, ελα τὰ ἐξωτερικά, τὰ πλαστὰ σημάδια τοῦ χαρακτήρα του, καὶ νὰ βουτήξει στὰ βάθια τῆς ψυχῆς του νὰ βρεῖ τὸ πετράδι: τὸ ζετίμητο. Ἡράκλειο ἔργο τῆς ζητοῦσε, εἰχως νὰν τὴ βοηθήσει καθόλου σ' αὐτό!

Κ' ἔτσι μιὰ μέρα, ὅστερ' ἀπὸ ἕνα μικροκαυγαδάκι, ἀπὸ τὰ συνειθισμένα τους, ὅταν ἡ Ἄλικη καταριότανε τὴ μοῖρα τῆς πὺ τὴν κατάρτεζε ἀπὸ μιὰς κι ἀρχῆς καὶ τὴν ἐμπλεξε μὲ τέτιον ἄθρωπο, τῆς εἶπε συμπωνώντας τὴ σὶ ἄληθινά:

— Ἐχεις δίκιο!.. Ἀδικήθηκες πὺμπλεξε; μαζί μου, πὺ μὲ πῆρες ἄντρα σου!..

— Θὰ μὸυ πεῖς τὴν πὺς ἀδικήθηκες καὶ σὺ πὺ μὲ πῆρες!.. Περιμένω νὰ τὰκούσω κι αὐτό! τοῦ εἶπε νευρικά κι αὐτῆ.

— Ἐμένα ἄσε με! Μὴ μὲ λογαριάζεις ἐμένα! τῆς ἀποκρίθηκε θλιμένα καὶ τὸ συνειθισμένο του χαμόγελο ἄνθισε καὶ πάλι στὰ χεῖλη του.

2.

Ἀπὸ τὰ δυὸ του τὰ κορίτσια ὁ Παῦλος τὴ μικρότερη, τὴ Θούλα, τὴν ἀγαποῦσε περισσότερο, τὴ λάτρευε. Ὅχι πὺς δὲν ἀγαποῦσε καὶ τὴν Ἄννα, μὰ ἡ Θούλα τοῦ μιλοῦσε περισσότερο στὴν ψυχὴ του, εἶτανε ἡ ἀδυναμία του.

Ἡ Ἄννα ἐρχότανε κάπως σοβαρώτερη, πὺ ἔσπερτικιά, μὰ ἡ ψυχὴ τῆς Θούλας εἶτανε πέρα πέρα τραγοῦδι. Εἶτανε τόσο διαχυτική καὶ τόσο αἰσταντική, πὺ πολλὰς φορὰς ὁ Παῦλος βουίζετανε σὰ ἐκσταση μπροστὰ τῆς, μεθοῦσε μὲ τὰ λόγια τῆς, σαγγευούτανε μὲ τὰ φερσίματα τῆς τόσο πὺ ἡ ψυχὴ του ἐκλαίγε ἀπὸ τρυφερόδα κι ἀπὸ συγκίνηση μπροστὰ στὸ θεῖο αὐτὸ πλάσμα. Τόλεγε πολλὰς φορὰς:

— Ἄ θέλω νὰ ζήσω, τὸ θέλω περισσότερο γιὰ νὰ χαίρουμαι τὴ Θούλα, νὰκούω τὸ τραγοῦδι τῆς.

Γιατ' ἡ φωνὴ τῆς τραγοῦδι εἶτανε καὶ τὸ χὰδι τῆς μουσικῆ ἀπόκοσμη. Ἡ προτίμησή του αὐτὴ στὴ Θούλα δὲν πείραζε τὴν Ἄλικη, μὰ οὔτε καὶ τὴν Ἄννα πείραζε. Τὲ ἐναντίο, τὸ χαϊρόντουσαν κ' οἱ δυὸ αὐτὲ, γιατί ὅλοι τους στὸ σπίτι στὴ Θούλα δίνανε τὰ πρωτεῖα, ἀναγωνρίζανε τὴν ψυχικὴ τῆς ὑπεροχὴ. Ἡ Ἄλικη τόρισε καλὰ αὐτὸ μιὰ φορὰ:

— Ὅ,τι εὐγενικό κι ὠραῖο μπορεῖ νάχουμε μέσα στὴν ψυχὴ μας, Παῦλο, ἐγὼ καὶ σὺ, ἡ Θούλα μὰς τὸ πῆρε. Καὶ κικακρώνοντας τὴν πολλὰς φορὰς λέω: Γιὰ νάκι ἔτσι καλὸ τὸ παιδί μου, δὲ θῆμα; κικὴ καὶ γὼ!

Ἡ Ἄλικη, μὲ τὸν καιρὸ, δέχτηκε, ἀνιωθὰ τῆς κι ἀθῆλητα, τὴν ἐπίδραση τοῦ Παύλου, πάντα σὲ μέτριον βαθμὸ, μὰ ὅπως ὅποτε τὴ δέχτηκε. Ἀρχίνησε νὰ δλέπει κι αὐτὴ κάπως ἑκαστερώτερα τὴ ζωὴ, νὰ φιλοσοφεῖ πάνου στὰ πράματα, νὰ αἰστανεται: τὸ κάθε τι ἀληθινώτερα. Ὁ σπόρος τῆς λευτεριάς, φαίνεται, βρισκότανε στὴν ψυχὴ τῆς μέτα, ἀπὸ φυσικό τῆς, κι ὁ σπόρος αὐτὸς, σιγὰ σιγὰ, μὲ τὴν καθημερινὴ καλλιέργεια, ἔπικσε καὶ φούντωσε. Γιὰ τοῦτο δρέθηκε σύφωνα μὲ τὸν ἄντρα τῆς νὰ δώσουνε στὰ παιδιά τους μόρφωση τέτι πὺ νὰ μπορέσουνε μιὰ μέρα νὰ ζήσουνε μὲ τὴν ἐργασία τους: λεύτερα κι ἀνεξάρτητα.

— Καὶ μακριὰ ἀπὸ πικντρεῖς! ἔλεγε συχνά. Τὰ πρόκοψα ἐγὼ μὲ τὴν πικντρεῖά μου γιὰ νὰ θέλω νὰ σκλαδῶσω καὶ τὰ κορίτσια μου!

Μιὰ λύπη μονάχα εἶχε, πὺ τὴ συμμερίζότανε κι ὁ Παῦλος:

— Γιὰ τὴν Ἄννα δὲ μὲ νοιάζει. Εἶναι σοβαρὸ κορίτσι, κάπως ψυχρὸ καὶ μετρημένο. Αὐτὴ δὲ θὰ κικμπλέξει ποτέ, εἶμαι σίγουρη. Μὰ γιὰ τὴ Θούλα τρέμω. Ἐτσι αἰσταντικὴ πὺναι, θὰν τὴ κάψει κικμὰ μέρα ἡ ἀγάπη...

Ἐτρεμε κι ὁ Παῦλος γι' αὐτό. Μὰ πάλι παρηγοριότανε μοναχὸς του:

— Σῶνε νάγαπήσει κανέναν πὺ νὰν τῆς ἀξίζει, ἔλεγε. Τότε γιατί θὰ καί; Τὸ ἐναντίο, θὰ κάνει ἕναν ἄθρωπο τρισευτυχισμένο...

Ἡ Ἄννα εἶτανε δεκοχτὼ χρονῶν. Εἶχε ἀπὸ δυὸ χρόνια παρατήσει τὸ σχολεῖο καὶ πῆγγικε στὸ Ὡδετο, μαθαίνοντας πιάνο γιὰ ἐπάγγελμα, ὄχι λούσο. Θὰ δούλευε καὶ θὰ ζοῦσε μ' αὐτό. Δυὸ χρόνια μικρότερη τῆς ἡ Θούλα, ἑκκολουθοῦσε νὰ πηγαίνει στὸ

σκολειό, μὰ ὁ κρυφός της πόθος εἶτανε, καὶ τὸν εἶχε ξεμυστηρευτεῖ τοῦ πατέρα της, ν' ἀνεβεί μὴ μέρα στὴ σκηνή. Ἡ Ἀλίκα οὔτε ἤθελε νὰν τὰκούσει τέτοιο πράμα. Θεατρίνα θὰ τὴν κάνω τὴν κόρη μου; Μὰ ὁ Παῦλος, ἐξὸν ποῦ χαιρότανε νὰκούσει τὴ Θούλα του νὰ μιλάει ἔτσι. εἶχε καὶ τὴν ἰδέα, πῶς τὸ παιδί θὰ τραβήξει ἐκεῖ ποῦ τὸ σπρώχνει ἡ κλίση του, καὶ δὲν ἔχει καμιὰ σημασία ἂν ἀρέσει ἢ ὄχι τοῦτο στὸ γονιό.

— Σώνει νὰ θέλει νὰ γίνει κάτι τὸ παιδί, κι αὐτὸ εἶναι ἀρκετὴ ἱκανοποίηση γιὰ τὸ γονιό. Τὰ παραπάνου δὲν εἶναι δική του δουλιὰ! ἔλεγε.

Καὶ συλλογιζότανε τὸν ἑαυτὸ του. Νά, δικηγόρο τονέ σπουδάζανε, μὰ δικηγόρος δὲν ἔγινε. Κάθε ἄλλο. Ἀκολούθησε τὴν κλίση του, τὸ δρόμο του, στὸ πείσμα καὶ τῆς μάννας του καὶ τῆς γυναίκας του ἀκόμα. Γιατί λοιπὸ νὰ μὴ γίνει Θεατρίνα καὶ ἡ Θούλα του, ἂν τῆς ἄρεσε αὐτό;

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πῶς μεγαλώνοντας τὰ κορίτσια φέρανε κάπια γαλήνη στ' ἀντρόγυνο. Οἱ μικροκαυγάδες ἀραιώτανε, κι ἂν καμιὰ φορά, συζητώντας τίποτα μπροστὰ στὰ κορίτσια, στὸ τραπέζι, ξεχνιόντουσαν κι ἀρχινοῦσαν τὴ γκρίνια, ἡ Ἄννα μὲ μὴ ἀυστηρὴ ματιὰ ἢ μὲ καμιὰ λιγόλογη καὶ στοχαστικὴ παρατήρηση, καὶ ἡ Θούλα μὲ τὰ καστανά της μάτια ποῦ βουρκιώνανε μεμιὰς, τοὺς φέρνανε σὲ συνκίσησι τῆς θέτης της καὶ τοὺς εἰρηνεύανε... Ἡ γκρίνια τέλειωνε μὲ χωρατὰ καὶ τὸ πρόσκυρο τὰγρίεμα μὲ ἀγάπη.

Μὰ δὲν τὸ χρωτούσανε αὐτὸ μοναχὰ στὰ κορίτσια τους. Τὸ χρωτούσανε καὶ στὴν κείρα τῆς ζωῆς. Ἐριμωμένοι: ἀπὸ τὴ σκέψη καὶ ἀπὸ τὴ μελέτη ὁ Παῦλος, μαστωμένος πιά, τότε μάλιστα, ἀργά, στὸ χυνοπώρισμα τῆς ζωῆς του, τὸ εἶδε πῶς πολλές φορές καὶ σὲ πολλὰ εἶχε ἀδικήσει τὴ γυναίκα του. Τὴν ἔκρινε πάντα μὲ τὸ μέτρο τοῦ ἐγωΐσμου του. Τὴ θεώρησε ὀργανό του πάντα, τὴ ζωὴ της γιὰ συμπλήρωμα τῆς δικῆς του τῆς ζωῆς τὴν ἤθελε. Ἐφτασε μάλιστα κάποτε στὰ πρῶτα χρόνια τῆς παντρειάς του, νὰ εὐχεται καὶ νὰ ποθεῖ καὶ τὸ θάνατό της γιὰ νὰ μπορέσει νὰ ζήσει αὐτὸς ἀνετώτερα.

Τώρα τὸ εἶδε πῶς εἶχε κι αὐτὴ δικαίωμα τῆ ζωῆς, πῶς εἶχε δικαίωμα νὰ ζεῖ ὅπως ἤθελε καὶ νὰ στενοχωριέται καὶ νὰ λυώνει ποῦ δὲν τῆς τὴν ἔκανε τὴ ζωὴ της τέτοια ποῦ τὴ ληχτροῦτε αὐτή. Τὴν ψυχὴ του τώρα πιά τὴν κυβερνοῦσε ἡ Δικαιοσύνη καὶ στὴ ζουγαριὰ τους πόνου ἔδραζε καὶ τίς δικές του ἀναποδιές. Ἔτσι πιά ἔφτασε στὴν καθαρὸ ἐξάγνιση κ' ἔτσι μπορούσε νὰ βλέπει τὸν ἑαυτὸ του θαρρετὰ, κατὰματα, δίχως νὰν τονέ ντρέπεται.

— Δὲ συμφωνῶ σὲ πολλὰ μὲ τὴ γυναίκα μου, συλλογιζότανε, μὰ δὲ συμφωνεῖ κι αὐτὴ σὲ πολλὰ μαζί μου. Γιατί λοιπὸ νὰ τὴν κατδικάζω ἀδικα, κι ἀδικα νὰ τὴν τυραννῶ! Σώνει ποῦ συμφωνοῦμε πιά στὸ μεγάλο τὸ ζήτημα, στὸ ζήτημα τῶν παιδιῶν. Τί ἄλλο θέλω;

Κ' ἔτσι, ὅσο τράνευε ἡ σκέψη του κι' ἔσο τὰ φιλοσοφικίνιζε τὰ πράγματα, ἔφτασε στὸ σίγουρο συμπέρασμα, τὸ καλοχώνεψε, πῶς ἡ γυναίκα του κι αὐτὸς πρέπει νάναί δὴ κ' ἐμπρός δυὸ καλοὶ σύνοικοι.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πῶς ἀνωθήκαν ἀπὸ ἔρωτα. Μὰ ὁ ἔρωτας τους, ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἀρχὴ μάλιστα, ἔπαιε τέτοιους δαιμονοὺς κλυδωνισμούς, οἱ χαρχατῆρες τους ἀμέσως ὑπερ' ἀπὸ τὸ γάμο φανερώσανε τέτοια τραγικὴ ἀσυφωνία, ποῦ ὁ ἔρωτάς τους εἶτανε ἀδύνατο νὰ ζήσει γιὰ πάντα. Πρῶτῃ τὸ εἶδε ἡ γυναίκα του αὐτὸ καὶ μὲ τὴν ἄγρια κι ἀμελιχτῆ εὐαισθησία ποῦ εἶχε τοῦ τὸ μολόγησε μὴ μέρα:

— Ἐρωτα δὲν μπορῶ νὰ σοῦχω πιά. Σοῦχω στοργή, σοῦχω πόνο, σὲ θερρῶ κομμάτι τοῦ ἑαυτοῦ μου ἂν πεθάνεις, τὸ ξέρω, δὲ θὰ μπορέσω οὔτε μὴ μέρα νὰ ζήσω. Μὰ μόνο τόσο... περισσότερα μὴ μοῦ ζητάς.

— Ἐγὼ ζῶω σ' ἀγαπῶ.

— Μὴ λές ψέματα!

— Σοῦ τ' ὀρκίζομαι...

Τότε γελᾶς τὸν ἑαυτὸ σου. Γιατί ζήτησε βαθύτερα τὸν ἑαυτὸ σου, γιὰ ἀνάλυσε τὸ ὅτι αἰστανεται γιὰ μένα, καὶ θὰ εἶδες πῶς θὰ φεύσεις στὸ δικό μου τὸ συμπέρασμα!

Ὁ Παῦλος τὰ συλλογίστηκε καὶ τὰ ξανασυλλογίστηκε τὰ λόγια τῆς Ἀλίκας καὶ τὰ βρήκε σωστά, ἀλοίμονο, περισσότερο κι ἀπὸ σωστά. Ὁ ἔρωτας εἶχε πεθάνει στὴν ψυχὴ τους ἀπὸ χρόνια, κι ἔσο κι ἂν τονέ ληχτροῦσανε τὸν ἔρωτα κ' οἱ δύο τους, σὲν ἄνθρωποι αἰσταντικοὶ ποῦ εἴντουσαν, τὸ εἶδανε μὲ θλίψη τους βαθιά πῶς τοὺς εἶτανε γκαμένο τὰποῦδ-λοιπα χρόνια τῆς ζωῆς τους νὰν τὰ περάσουνε πάντα στὴ σιάνχη τῆς ἀγάπης τους.

Καὶ δὲν ἔφερε τὴν προκρινότερη ἀντιλογία ἢ Ἀλίκα, μὰ συμφώνησε πέρα πέρα μαζί του. τὰ μὴ μέρα τῆς εἶπε:

— Ἄ γνωρίζομαστε σήμερα κι ἂν ἀγαπιόμαστε, δὲ θὰ κάναμε τὴ μεγάλη ἀνοησία νὰ παντρευτοῦμε ποτέ! Πήγαμε, δλέπει, καὶ θάψαμε τὴν ἡλίμιοι τὸν ἔρωτα μὲ τὸ γάμο πρὶν καλὰ καλὰ τονέ χροῦμαί...

3.

Ἡ λύπη του γιὰ τὸ χαμένο ἔρωτά του στάθηκε ἀκόμα μεγαλύτερη, σὰ γνωρίστηκε μὲ τὴ Ἄννα. Στὰ δημοσιογραφικὰ γραφεῖα ποῦ σύχναζε καὶ στοὺς φιλολογικῶς κύκλους ποῦ ἀντικειεύτανε σκεπτικῆ με τὸν Πέτρο Σπαθίδη, ἔνα νέο ἴταμα εἰκοσιπέντε χρονῶνα, ποῦ γράφαε θαλοστοχαστῆς κριτικῆς, πόνου σὲ λογῆς κοινωνικὰ καὶ φιλολογικὰ ζητήματα, στὴς ἐφημερίδες καὶ στὰ περιοδικὰ μὲ ψευτόνομα. Ὁ Σπαθίδης εἶταν ἀπὸ κείνους τοὺς διαλεχτοὺς ἀθρώπους, ποῦ μὲ τίς ἔντονες γραμμὲς τοῦ προσώπου τους καὶ μὲ τὰ λόγια τους τὰ στοχαστικὰ κάνουν ἐντύπωση, ἀμέσως ἀπὸ τὴν πρῶτῃ γνωριμιά καὶ γεννᾶνε τὴν ἐμπιστοσύνη. Δικηγόροῦσε κιόλα κι ὁ Παῦλος: τοῦ

είχε αναθέσει και μια δουλειά του δικαστική που του την έφερε σι και κλειδί και γλήγορο τέλος. Έτσι, αν και τους χωρίζανε τα χρόνια, δεν ληστέψανε να συνδεθούν στενά, να γίνουν φίλοι αχώριστοι.

Ένα μεσημέρι του είπε ο Πέτρος:

— Έρχεται το βράδι να φάμε στο σπίτι; Θα γνωριστείς έτσι και με τη γυναίκα μου!

Ο Παύλος δέχτηκε. Είχε ακουστά πως ο Σταυίδης συζούσε με μια κοπέλλα, μα δίχως να την έχει στεφανώσει, και να, ο λόγος που δεν προειδοποίησε τη γυναίκα του πως θα λείψει το βράδι. Μόνο της θούλας της είπε:

— Θα φάω το βράδι έξω με κάποιον φίλο μου και κοίταξε νάν τα μπαλώσεις μήπως αρχινήσει ή μητέρα σου και πάλι τις φωνές!

Ο Πέτρος καθότανε ξέω λίγο, πίσω από τους στρατώνες του Πυροβοληού, σ' ένα σπιτάκι μικρό μα κόμμοδο κι απομονωμένο, στα χωράφια. Πήσανε άμαξι και πήγανε. Μίλις μπήκανε μέσιν και του σύστησε ο Πέτρος τη γυναίκα του, μια κοπέλλα "καστανή κι αφηλόχορη, έσκιε είκοσι χρονών, έμορφη και γελαστή, ο Παύλος τράχηξε. Τα μουσείδια της κάτι άριττο του θυμίσανε, μα δεν μπορούσε καλά καλά νάν το συλλάξει. Με ποιά μοιάζει; Μα να, που ή ίδια ή κοπέλλα, του τό ξεδιάλιε. Σάν άκουσε τ'ονόμα του, τ'όσφιξε θερμά το χέρι και τούπε:

— Είπατε ο κ. Παύλος Κατραμάς; Μα σάς γνωρίζω!

— Τονέ γνωρίζεις, Αίνα; τη ρώτησε ο Πέτρος.

— Ναι, τονέ μελετούσε συχνά ή μακκρίτισα ή μητέρα μου!

Τώρα ήρθε και ή άραδα του Παύλου να ρωτήσει:

— Η μητέρα σας;

— Ναι! ήρθατε μια φορά σπίτι, ύστερ' από το γάμο σας, μα που να θυμάστε! Είχαμε μικρή τότε, έσκιε τριών χρονών, μα μου τότε ληστέτερ ή μητέρα μου που ήρθατε.

Και τούπε πως είχε κόρη της Μαριγούλας, της παιδικής του φίλης, που πέθανε πρό τρία χρόνια, στάν Εὐαγγελισμό, από εγγείρηση που της κάμνε στα νεφρά. Πή; τυραννήθηκε ή κατημένη, πολύ στη ζωή, δουλεύοντας νύχτα μέρα για νάν τη μεγαλώσει, νάν τη σπουδάσει. Και τώρα που μεγάλωσε πιά και ή ά μπορούσε να κάθεται και να ξεκουραστεί, να, που ή άτυχη πέθανε.

Και έλεγε αυτά με μάτια βουρκαωμένα. Κι ο Παύλος που δέ χόρτικνε να την κοιτάξει και που έσο την κοιτάζε ξυπνούσαν οι παιδικές του θύμνες και θάρροσε που έδλεπε τη Μαριγούλα δλοζώντανη, μπροστά του, τόσο που της έφερνε, ζήτησε χαμογελώντας την άδεια από τον Πέτρο κ' έσκυψε νάν τη φιλήσει στο μέτωπο.

Από κείνη τη στιγμή ρίξωσε μέσιν στην ψυχή του ή πεπιθήση πως με τη Αίνα δέ θάν τους χωρίζε πιά παρά ο θάνατος. Αρχίσε μάλιττα νάν της μιλάει σ' ένικό, κι άπαίτησε νάν τ'ό μιλάει κι αυτή τό ίδιο:

— Ήρεις, Πέτρο, τον κάνουμε και κουμπάρο; Τ' άγοράκι μας τ'όχουμε άκόμα άδάφτιστο...

— Α θέλει! είπε ο Πέτρος.

— Και ρωτάς; πρότσέσε ο Παύλος καταχαρούμενος. Τί χαρά που θα την κάνει ή γυναίκα μου!.. Την άγαπούσε τόσο ή μητέρα σου, Αίνα!..

Τή νύχτα κείνη, κάτου από τη ζεστή φωλιά της άγάπης, ο Παύλος ένιωσε εύτυχια άπόλυτη, ν' άπλώνεται στην ψυχή του. Κάτι τούλεγε πως βρήκε τό λιμάνι τό άπάνεμο, που χρόνια τώρα άπόζητούσε, τό

ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

NEON MEΓA ΓAΛΛIKON ΔAΝEION PANTA 5 %

Αί όνομαστικόν κεφάλαιον	Φρ.	100.—
Θά καταβληθούν υπό του άγοραστού	"	87.50
*Ητσι πρός 88 1)4 περίπου του φραγκου	Δρ.	77.20

Αί Δρ. 77 20 θά φέρουν Φρ. 5.— τόκον έτησίως

Τό Δάνειον τούτο [άφομοιοϋται τελείως πρός τό προηγούμενον της 25 Νοεμβρίου 1915, οϋτινος αί όμολογίαι τιμάνται σήμερα Φρ. 90.

Αί έγγραφαι άρχονται έν Γαλλία τη 22 Σεπτεμβρίου)δ Οκτωβρίου και έν Έλλάδι από σήμερα, 12 Σεπτεμβρίου, παρά τη Λαϊκή ή Τραπεζή έν Αθήναις και Πειραιει και παρά τοίς άνταποκριτοίς αυτής έν ταίς επαρχίαις διά λογαριασμόν της Comptoir National d'Escompte de Paris.

*Η Λαϊκή ή Τράπεζα συνιστά ιδιαιτέρως εις την πελατείαν της τό δάνειον τούτο.

λιμάνι πού θά πηγαίνει σ' αὐτὸ ν' ἀράζει καὶ νὰ φυλάγεται ἀπὸ τὶς φουρτούνες τὲς μεγάλες τῆς ζωῆς, καὶ τὰ μεσάνυχτα, σὰ γύρισε σπύτι, δὲ βάσταξε, παρὰ ἔσπηνσε τὴν Ἄλκι, νὰν τῆς πεῖ τὴ χαρμόσυνη τὴν εἶδηση:

— Ἄν τὸ θρεῖς μὲ ποιὰ ἔφαγα ἀπόψε! τῆς εἶπε χαμογελώντας.

— Μὲ κριὰ προκομένη!.. Τὸ ξέρω...

— Μπᾶ! Ἐφαγα μὲ τὴ Λίνα, μὲ τὴν κόρη τῆς δασκάλου σου, τῆς Μαρτινέλλας!.. Γιὰ φαντάσου!..

— Δὲ λὲς καλύτερα μὲ τὴν κόρη τῆς ἐρωμένης σου!..

— Ἀἱ, καημένη καὶ σὺ! Σοῦ δηγήθηκα κάτι παιδίστικα πράματα καὶ σὺ ἀμέτως δημιούργησες καὶ ἐρωμένες; Ἐέρεις, εἶναι λαμπρὸ κορίτσι ἡ Λίνα...

— Παντρεμένη;

— Ναι, μὰ ἔπως λέγαμε τὲς προάλλες πὸς θάτανε καλὸ νὰ παντρευόμαστε καὶ μεῖς... Ζεῖ μ' ἕνα φίλο μου, δικηγόρο καὶ δημοσιογράφο, τὸν Πέτρο Σπαθίδη, ἔχουν κάνει μάλιστα καὶ ἕνα ἀγῶνάκι καὶ θὰν τοὺς τὸ βρατίσουμε μεῖς!..

— Νὰν τοὺς τὸ βρατίσεις; ἐσὺ! Ἐγὼ σὲ σπύτικα τέτιχ δὲν μπαίνω μέσα, ξέρε το!

Κ' ἔκοψε τὴν κουβέντα καὶ γύρισε κατὰ τὸν τοῖχο νὰ ἔκκολληθεῖ τὸν ὕπνο τῆς.

Ὁ Παῦλος πικράθηκε πολὺ. Τ' ἔσο μακριὰ ἀκόμα νὰ θρῖσκονται ἔ ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλον; Κ' ἔπεσε κι αὐτὸς νὰ κοιμηθεῖ, ἀφοῦ μουρμούρισε μὲς ἀπὸ τὰ δόντια του:

— Δὲν εἶναι καὶ μεγάλη ἡ ζημιά! Ἄ δὲν μπαίνεις ἐσὺ, θὰ μποῦνε τὰ κορίτσια μου μὲ μὲρα, καὶ γλήγορα μάλιστα, σὲ τέτιχα σπύτικα τιμημένα!

4.

Στῆς Λίνας τὸ σπύτι ἀρχίησε νὰ πηγαίνει συχνά, πολὺ συχνά. Σὰ δὲν εἶχε βουλιὰ, ἀκόμα καὶ σὰν εἶχε κριὰ μεγάλη στενοχώρια, στὸ ἤθεμο αὐτὸ σπύτικα πῆγαινε καὶ κούρνιαζε. Τὸν τραβοῦσε πολὺ ἡ γλυκομίλητη γυνίκα, μὰ στὴ συντροφικὰ τῆς δὲν εὗρισκε μόνο τὴ γλῶσσα καὶ τὴν κλωσούνη, εὗρισκε καὶ τὸ νοῦ τὸ στοχαστικὸ καὶ τὴν κουβέντα τὴ σοφὴ καὶ τὴ μετρημένη, γιὰτὶ μελετοῦσε ἡ Λίνα, μελετοῦσε πολὺ καὶ σιγὰ σιγὰ τοῦ τὸ ξεμυστερεύτηκε πὸς γράφει κίβλας.

— Οὔτε ὁ Πέτρος δὲν τὸ ξέρει ἀκόμα, καὶ τὸ πρωτομαθαίνεις ἐσὺ. Δὲν ξέρω γιὰτὶ, μὰ σὲ σὲνα ξεθαρρεδοῦμαι σὰν τὸ παιδί μπρὸς στὸν πατέρα του. Δὲν ντρέπουμαι σὲ σὲνα νὰ μπιστευτῶ ἀκόμα καὶ τὲς ἀνοησίες μου. Σὰν πατέρας, θὰ μοῦ τὲς συχωρέσεις...

Καὶ τοῦ διάδασε κάτι τραγουδάκια τῆς πού δὲν εἶχανε μόνο τὸ ἀστῆμα μὰ στολιζόντουσαν καὶ μὲ τέχνη περίσσια. Ὁ Παῦλος κατασυγκινήθηκε καὶ τὴν ἔβαλε καὶ τοῦ τὰ ξαναδιάδασε.

— Γιὰ τὸν Πέτρο εἶναι ἔλ' αὐτὰ γραμμένα! τοῦ εἶπε. Ἀπὸ τὴν ἀγάπη του βγήκαν καὶ στὴν ἀγάπη του γυρίζουνε...

— Μὰ τὴν ἀγάπη τόσο; τὴ ρώτησε.

— Τονὲ λατρεύω! τοῦπε μὲ πεποθήγη.

— Τότε, ἀφοῦ εἶναι ἔτσι, γιὰτὶ δὲν παντρευόμαστε; Καὶ σὰ νὰ μετάνιωσε γιὰ τὴν ἀδιάκριτη ἐρώτηση, πρόσθετε:

(Ἀκολουθεῖ)

ΜΑΣ ΚΡΑΖ' Η ΕΛΛΑΔΑ, ΑΡΡΕΝΩΠΑ

ΚΡΑΤΩΝΤΑΣ ΤΟ ΛΕΥΚΟ ΜΑΝΤΗΛΙ—

—... Πιαστήγε, Λεβεντάντρες μου,
Μέσ' τὸ χορό!
Εὐφραίνονται τὰ μάτια μου,
Νὰ σὰς θεωρῶ!

Τὴ λαμπερὴν ἐξώστηκα,
Φλόγα ποδιά,
Κ' εἶμαι μαζὺ σὺς ἄρρωστα,
Παιδιά, -- Παιδιά!

* *

... Πιαστήγε, Λεβεντάντρες μου,
Μέσ' τὸ χορό!
Παίρνω ὅλα τὰ περλιάντια μου,
Καὶ τὰ φορῶ!

Καὶ βγάνω τὰ ἔρμα κάλλη μου
Καὶ τὰ σοροπῶ...

— Πιαστήγε, Λεβεντάντρες μου,
Μέσ' τὸ χορό!

* *

... Πιαστήγε, Λεβεντάντρες μου,
Ὅλοι μαζὺ
Πέστε το νὰν τ' ἀκούσουνε,
— ἡ Ἑλλάδα ζῆ!

(Ἐτσι πού βοοῦν τὰ στήθαια σὺς,
Βαρειά, γοερά,
Μήτ' ὁ ἄραγλος ὁ θάνατος,
Δὲν τὰ νικᾷ!...)

* *

... Πιαστήγε, Λεβεντάντρες μου,
Μέσ' τὸ χορό!
— Εὐφραίνονται τὰ μάτια μου,
Νὰ σὰς κυτῶ!

Κι' ἀνίσως τώρα ἦσασιν
Πέντ', ἔξη, ἑνιά,
Μ' αὐριο, γλυκά, θὰ φλέγεται,
Ὅλ' ἡ Γεννιά!

ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΔΑΠΑΘΙΩΤΗΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΕΙΜΟ

Μ. ΦΙΛΗΝΤΑΣ «Στά βουνά της Χαλκιδικής», Αθήνα 1916.—Σχήμα 8ο. Σελίδες 56.

Τὸ ἀρῆγμα τοῦ Φιλήντα, γυμνασίου δροσῆ καὶ χάρη, ποῦ δημοσιεύθηκε ἐντὶ «Νομῶν» τοῦ 1905, βγήκε τόσα οὐ βιβλίον καλωπυπωμένο, με ξώφυλλο στολισμένο με τὴν ἀγαθὴ προσωπογραφία τοῦ συγγραφέα. Μᾶς περιγράφει ἕνα ταξίδι ἐν ἐντὶ βουνά της Χαλκιδικῆς, τίς καλλονές της πλάσης τοῦ χάρημα, τὴ ζωὴ τοῦ χωριοῦ καὶ τὰ συνήθια τοῦ τόπου, τὴν αἰχμαλωσίαν του ἀπὸ τοὺς κλέφτες, τὴ μεγάλη πικραγιά της Σαλονίκης, τὴ σύλληψή του ἀπὸ τοὺς νιζάμηδες, τὴ φυλάκιση καὶ ἀποφυλάκισή του. Τόχει φαίνεται τὸ ἄσπρον τοῦ Φιλήντα γάνα τριζυμιωμένη καὶ πολύτερολη ἢ ζωὴ του, ἀσυνωπίας ἀτ τὴ μέρα ποῦ τέλεισε τὸ σκολεῖο καὶ πρωτοβγήκε στὸν κόσμον. Κι ὅμως κάτου ἀπὸ τὴν ἀπλή δήγησιν καὶ τὸ λαμπρὸ του χιοῦμο, κλείνεται μιά βαθιά παρατήρησις γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὴν κοινωνία. Διαβάζοντες ἀνοίγεται καὶ ἀρμενίζεις σὲ σκέψεις καὶ αἰσθήματα ποῦ μᾶς δαίχνανε τὸ Φιλήντα συγγραφέα με δένομη, καθὼς τὸν ἐξέρομε ἀπὸ καιρὸ καὶ δυνατὸ γλωσσολόγο καὶ ἐπιτήμονα.

P. Γκ.

«Ο ΑΙΑΒΟΛΟΣ». Ὁ Ἐκδοτικὸς Οἶκος Φεξη μᾶς χάρισε ἕνα ἡλιθιὰ διαλεκτὸ βιβλίον, τὸ «Αἰάβολο» καὶ ἄλλα ἔργα τοῦ Τολστόη, ποῦ τυπωθήκανε ὕστερ' ἀπὸ τὴ θάνατό του, μεταφρασμένα ἀπὸ τὸν κ. Π. Ἀξιώτη, ἴσως ἀπὸ τὸ αὐτότυπο.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΓΚΥΡΑΣ

Ἡ ιδιαίτερον ἐνδιαφέροντος μονογραφία τοῦ παρὰ τὸ ὀπουργείν τῶν Ἐσσοτερικῶν γραμματικῶν κ. Α. Ἀστερίου ἀπὸ τὸν τίτλον «Τὰ Ἑλληνοσλαβικά σύνορα» ἐξεδόθη εἰς κομφοῦν τόμον. Ὁ συγγραφεὺς θέτει ἀπὸ ἑθνικῆς ἀπόψεως τὸ ζήτημα τῶν συνόρων της μεζῶνος Ἑλλάδος καὶ διερευνᾷ τὰς τελευταίας ἐδαφικὰς προσκλήσεις καὶ τὰ ὄρια τῶν ἀνεκκληρωτῶν ἐπὶ ἀξιώσεων της Μητρὸς Πατρίδος. Τὸ περικοπιδαστὸν βιβλίον συλαδεύει, ἐκτὸς κειμένου καὶ πικλῆρομος χάρισις.

Ἐνα ἀπὸ τὰ ὀρεινότερα μυθιστορηματα τοῦ μεγάλου Ρώσου συγγραφέως Γρᾶν Τουργένιεφ, τὴν γλυκεῖα καὶ περιπαθῆ Ἡρώτην ἀγάπην, ἐξέδωκεν εἰς κομφοῦντότον τόμον της Λογοτεχνικῆς της βιβλιοθήκης ἢ Ἄγκυρα. Ἡ μετάφρασις, ὀφειλομένη εἰς εἰσοσομαθῆ ἀδίδα, τὴν δεσποινίδα Π. Παρράν, ἀποδίδει ὄλην τὴν χάριν καὶ κομφοτήτητα τοῦ ἀπερρίτου, ὅσον καὶ παραστατικῶν ἔρους τοῦ συγγραφέως.

Τὸ τρίτον τεῦχος της βιβλιοθήκης τῶν διδασκάλων τὴν ἀσείαν ἐκδίδει ὁ Οἶκος της Ἄγκυρας, ἐκυκλοφόρησε κατ' ἀσείαν. Εἶναι ἀφιερωμένον εἰς τὸν Ρουσσὸ καὶ τὰ ὄσα ἔγραψεν ἀναφορικῶς πρὸς τὴν παιδαγωγικὴν ἀναλύομενα καὶ κρινόμενα ἀπὸ τὸν γενικὸν ἐπιθεωρητὴν της Δημοσίας Ἐκπαίδεσεως ἐν Γαλλίᾳ.

Κον ΜΜ. περιμένουμε γράμμα σου. Μά ποτε: ... — κ. Σταυρ. Στείλαμε ἀπάντησιν ἐντὶ «Σοσιαλ. φύλλα». Ὁ Νικολάκης σὲν τίμιος ἀντις ἐλπίζουμε νὰ τὴ δημοσιεύει. Ἄν ὄχι βλέπομε. — κ. Γ. Ν. καὶ κ. Δὲν ξέρομε. Βλέποντας καὶ κἀνοντας. — κ. Σπ. Μ. Παλ. Φάληρο. Γιατί δὲν τὸσσεῖλες τὸ δῆγμα; Στείλ' το. — κ. Χ. α. ρ. Ἡ «Μαλλὰδα της φυλακῆς τοῦ Ρίνεγγ» βγαίνει καὶ σὲ βιβλίον. Σλίγες μέρες θάνα ἔτοιμο.

Τὰ γραφεῖα τοῦ «Νομᾶ» μεταφροθήκανε ἐπὴν ὁδὸ ΠΡΑΞΙΤΕΑΗ ἀριθ. 29 (ἐπάνω πύτωμα) καὶ ἐκεῖ, παρεκκλοθμε, νὰ μᾶς στέλνονταν δῶ καὶ ἐμπρος τὰ γράμματα καὶ οἱ ἐφημεριθες.

ΕΘΝΙΚΗ ΑΓΜΟΣΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γραμμὴ Πειραιῶς - Ἀλεξάνδρειας

Μόλις ἐκ τῶν ἀγγλικῶν ναυπηγείων παραληρθὲν θαλαμηγὸν «ΣΥΡΙΑ» ταχύτητος 15 μιλίων, ἀρεθῆτου πολιτείας καὶ ἀνέσεως ἀναχωρεῖ ἐκ Πειραιῶς (παραλία Τροῦμπας) ἐκαστὸν ΣΑΒΒΑΤΟΝ ὄρα 3 μ. μ. κατ' εἴθεϊαν ἐν Ἀλεξάνδρειαν.

Γραμμὴ Πειραιῶς-Θεσσαλονίκης-Καβάλλας

Γραμμὴ Πειραιῶς-Κυκλάδων

Τὸ με διπλοῦς ἔλικας καὶ μνηνάς ἀρεθῆτου ταχύτητος, πολιτείας καὶ ἀνέσεως θαλαμηγὸν ἀτμόπλοιον «ΕΣΠΕΡΙΑ» ἀναχωρεῖ ἐκ Πειραιῶς (Παραλία Τροῦμπας)

Ἐκαστὴν ΤΕΤΑΡΤΗΝ, ὄραν 10.30' μ. μ. διὰ Σῶρον Ἄνδρον, Κόρυθιον καὶ Τήνον.

Ἐκαστὴν ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ, ὄραν 8ην μ. μ. κατ' εἴθεϊαν διὰ Θεσσαλονικὴν—Καβάλλαν.

Ἀτὰ περαιτέρω πληροφορίας ἀπευθυντότεον:

Ἐν Ἀθήναις. Γραφεῖα Γεν. Διευθύνσεως, ὁδὸς Ἀπελλοῦ ἀριθ. 1 καὶ εἰς τὰ πρακτορεῖα ταξιδιῶν κ. κ. Θωμᾶ Κοῦκα καὶ Υἱοῦ, Ἀδελφῶν Γκιόλιμαν καὶ Σ. Σωτηάδου (Πλατεία Σοντάγατος) καὶ Ἰωάν Ρέντα (παρὰ τὸν ἡλεκτρικὸν σταθμὸν Ὀμονοίας).

Ἐν Πειραιεῖ. Γεν. Πρακτορεῖον, ὁδὸς Φίλωνος, 44. Ἀπὸσθεν ἁγίας Τριάδος).

Ἐν Ἀλεξάνδρειᾳ Μ. Π. Σαβρίγγον ὁδὸς Ἀγιοταϊδίου.

(Ἐκ τοῦ Πρακτορεῖου)

ΚΟΣΜΟΙ ΚΑΙ ΘΕΟΙ

ΤΟΥ ΠΑΝΟΥ ΤΑΓΚΟΒΟΥΛΟΥ

Πάνο σὸ καιριομένο πρόσωπό μου, ποὺ ἡ ξεγνακὰ εἶχε χόση τίς πὸ ἀνάλευτες γαλήνες, ἀνοιξες τὸ φτερό σου καὶ ἀρμένιες γιὰ μὲ σιγαλή. Ποὺ νῆξερες ὁμως πὸς ἔγινες ἀνάθελα ὁ κυβερνήτης ἑνὸς κόσμου ἀτέρρευτο, πὸς τοῦ ὄνειρου μου σὺ εἶδουν ἡ βουή, ἡ ζοή καὶ ἡ κίνηση, πὸς τὸ ἐλαφρὸ πέταγμα τῶν ἀραγνέτιων φτερῶν σου ἦταν τὸ ὄρητικό σμίξιμο γῆς καὶ θάλασσας καὶ ἡ βοή σου τῶν ἀγέριδων ἡ γυμνεία πάλη! Ἄν τῶξερες αὐτό, μικρὴ πεταλουδίτσα. Ἄν ἤξερες πὸς ὁ μαγνήτης σου κυβερνάει ἓνα τέτοιο κόσμο—καὶ ἄλλους κόσμους! κόσμους ταπεινῶν ζώων καὶ ἀνθρώπων κόσμους! — πὸς φροῆς δὲ θὰ τὸν σώριαξες γίσει ἐρείπει, πὸς κερραφονίες δὲ θάσερνες σὺ αἰθίω πετάγομα τῶν αὐτεργῶν νόμων τῶν ἀτείρων κόσμων, ἀρήμονις με σὺ ἀγνωστο ἀλίνητο καὶ ἀρομη-θεῖα, ἀνεγματοῖς Σφίγγα, ζωνιανὴ σκιά τοῦ Μοιραίου!

Καὶ ἀκόμα καὶ γὼ πὸς νὰ μποροῦσα νὰ ἤξεραι σὲ τίνας κομισμένου θεοῦ τὸ μέτωπο ἀρμενίζω καὶ τί κόσμους κυβερνάω! Τίνας θεοῦ τίς σκέψες ἀρμονίζω μὲ τῆς μηδαμινῆς ὑπαρξῆς μου τὸν παντοκράτορα μαγνήτη!

Νέα Ὑόρκη.

Θ. ΤΡΙΚΟΓΑΙΔΗΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΑΤΜΟΣΠΛΟΪΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΓΡΑΜΜΗ ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Τὸ ταχύπλοον θαλαμηγὸν ἠλεκτροκίνητον ἀποβ-πλοῖον

“ΣΥΡΙΑ,,

ἀναχωρεῖ ἐκ Πειραιῶς τὴν προσεχῆ Πέμπτην 15 τρέχοντος καὶ ὄραν 5 μ.μ. διὰ ΧΑΝΙΑ, ΡΕΘΥΜΝΟΝ, ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ καὶ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΝ, δε-χόμενος ἐπιβάτας καὶ εμπορεύματα.

Πληροφορία: Ἐν Πειραιῶι παρὰ τῆ Γεν. Πρε-κτορείῳ Φίλωνος 44. Ἐν Ἀθήναις παρὰ τῆ Γεν. Αιευθύνσει Ἀπελλοῦ 1, παρὰ τῆ Γραφεῖῳ Α. Ρέντα, πλατεῖα Ὁμονοίας, παρὰ τῆ γραφεῖῳ Γαδλίαν, πλατεῖα Συντάγματος, καὶ τῆ γραφεῖῳ Κοῦς, πλα-τεῖα Συντάγματος.

ΕΘΝΙΚΗ ΑΤΜΟΣΠΛΟΪΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γενικός Διευθυντής ΛΕΩΝΙΔΑ Α. ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΥ

ΤΑΧΕΙΑ ΓΡΑΜΜΗ ΕΛΛΑΔΟΣ—ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ

Τὸ ταχύπλοον θαλαμηγὸν ὑπερωκεάνειον

“ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ,,

Θέλει ἀναχωρήσει ἐκ Πειραιῶς κατ' εὐθείαν διὰ νέαν Ὑόρκην τὴν 10ην Ὀκτωβρίου

Ἐπίσης τὸ θαλαμηγὸν ὑπερωκεάνειον

“ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ,,

Θέλει ἀναχωρήσει ἐκ Πειραιῶς (μέσω Καλαμῶν-Πατρῶν) κατ' εὐθείαν διὰ Νέαν Ὑόρκην τὴν 24ην Ὀκτωβρίου

Δι' ἐπιβάτας, εἰσιτήρια καὶ περαιτέρω πληροφορίες ἀπευθινέσθαι:

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ: Πρακτορεῖον Ἐθν. Ἀτμοπλοΐας ὁδὸς Ἀπελλοῦ 1. Ἀριθ. τηλ. 320.

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ: Γενικὸν Πρακτορεῖον Ἐθν. Ἀτμοπλοΐας τῆς Ἑλλάδος, ὁδὸς Φίλωνος ἑρ. 14 (ἐπίθετον Ἄγ Τριᾶδος). Ἀρ. τηλ. 127.

Οἱ θέλοντες νὰ ἀρχιλιπώσι θέτας ἀνάγκη νὰ δηλώσασιν ἐγκαίρως εἰς τὰ Κεντρικὰ Πρακτορεῖα τῆς Ἑπταρίας καὶ εἰς τοὺς κατὰ τόπους ἀνεγνωρισμένους ἀντιπροσώπους.

Ὑποστηρίζοντες τὰ Ἑλληνικὰ ἀπόπλοια, ὑποστηρίξτε τῆς Σημιαίν σας, μεγαλύνετε τὴν Πατρίδα σας.